

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Štev. 182.

V Ljubljani, v soboto, 8. avgusta 1903.

Letnik XXXI.

Ave, Pie!

Ko je Pij IX. blaženega spomina dne 7. svečana 1878. zatisnil svoje trudne oči, klicali so nasprotniki svete cerkve, da se zgrudi skala sv. Petra, da papeštvo leže v grob ali se vsaj skrije v katakombe, da se Vatikan zruši v razvaline, da obmolke glas čuvajev na Sijonu ter ugasne večna luč v svetišču Gospodovem. Toda varali so se, ker nova svetla luč je v osebi slavnega Leona XIII. že 20. svečana zasijala na širnem obzorju krščanstva, in spolnile so se zopet besede Gospodove: Ti si Peter, in na to skalo postavim svojo cerkev, in vrata peklena ne bodo premagala.

In utrnula se je zvezda, Leona XIII. ni več med živimi, toda že je zasedel prestol sv. Petra papež Pij X. Trdno stoji skala sv. Petra, papeštvo živi v Onem, ki je vir življenja, čuvaj na Sijonu ne obmolke in večna luč v svetišču Gospodovem ne ugasne. Napadi s peresom, jezikom, ognjem in mečem ne premaknejo temeljnega kamna, na katerem je zidana cerkev Gospodova. Le nekaj dni je ležala temna tuga na sroih udanih vernikov, zasvetila se je nova luč, Pij X. blagoslovja človeštvo, blagoslov njegov sega v bogate palače in revne koč, otira solze bednemu delavcu in osiroteli revji.

Jutri se vrši slovesno kronanje Pija X., jutri mu pevci zapoje v cerkvi sv. Petra: „Corona aurea super caput eius — zlata krona venča glavo njegovo“, prvi kardinal-diacon mu položi tiaro, trojno krono na glavo, rekoč: „Sprejmi s tremi kronami ovenčano tiaro ter vedi, da si oče knezov in kraljev — vladar vesoljnega sveta ter namestnik gospoda Jezusa Kristusa, ki naj mu bo čast in slava vekomaj. Amen.“ In zadoneli bodo jutri zvonovi cerkve sv. Petra, ko bode Pij X. prvokrat slovesno dajal blagoslov „orbi et urbi“ — mestu

Rimu ter celi sv. katoliški cerkvi. V raznih jezikih pa bode nešteta množica svojemu veselju dajala duška z glasnimi klici: „Papež Pij X. naj živi!“

Im te veseli, navdušeni množici se hočemo jutri pridružiti v duhu tudi mi ter radostno klicati: Te Deum laudamus. Hvalimo Te, o Gospod, in slavimo, ker si izročil svojo cerkev skrbnemu in vnetemu pastirju, da vodi tvojo čedo po pravi poti večne resnice in pravice, ter odpira neizcerljiv vir večnega življenja.

Pozdravljen bodi, Pij, kličemo iz daljave, pozdravljen bodi, kličemo večni Rim, vsi rodovi pošiljajo Ti pozdrave, ves svet je danes priča Tvoje slave!

Ave, Pie! Pie, ave!

Oseba in značaj novega papeža.

Iz slike, ki jo prinašamo v današnji številki, nam sije nasproti odkrito ljubeznjivo, milo in plemenito obličje dobrega človeka. Dobrotljivost je ona krepost novega papeža, ki je hvalijo vsi oni, ki so kedaj občevali z njim, ki ga poznajo. Svojo dobrotljivost je kazal posebno proti otrokom in revežem. Že ta poteza v njegovem značaju — njegova dobrotljivost — nam ga priljublja na prvi hip. Ravno s tem si je v Benetkah pridobil največ popularnosti.

Mnogo smo že o tem pisali, vendar priobčujemo še danes precej novih stvari.

Posebno rad se je kardinal Sarto sprehajal peš po beneških ulicah ali se vozil po kanalih v gondoli. Kar na ulici je poslušal tožbe revežev, ki so mu potožili svoje gorje. Vsi so ga poznali in on je poznal mnogo

revežev, ki jim je rad pomagal. Imel je svoje ubožce in pri tem je skoro pozabil na svoje sorodnike. Nepotizem gotovo ne bo zatemnjeval njegovega pontifikata. Rad je občeval v družinah. On sam je vesele narave in ima dober humor. To spričuje posebno beseda, ki jo je baje odgovoril na vprašanje: „Kdo izmed kardinalov, ki gredo v konklave, ima najlepšo papeško glavo.“ Sarto je odgovoril hudomušno: „Jaz.“ Drugi pravijo, da so njegovi prijatelji rekli, da ima on najlepšo papeško glavo. V resnici je njegovo obličje podobno obličju Pija IX., čegar oko se je omililo vsakomur, ki se mu je približal.

Sarto je visoke postave, obraz je bil poprej cvetoč, sedaj je seveda že orumenel, vendar pa kaže moško odločnost; lasje so sivi. Nekateri sicer pravijo, da je slab govornik; drugi pa trdijo ravno nasprotno. Njegov lepo doneči glas pri blagoslovu iz notranje lože so vsi občudovali. Toda, kaj so te zunanje vrline nasproti vrlinam njegovega značaja? V Benečiji je ustanovil celo vrsto delavskih podpornih blagajn. On bo postal — zvest svojemu priprostemu pokoljenju in ljubezni do revežev — socialni

papež. Toda „dobri kardinal“ zna biti tudi strog. Pravijo, da nikdar ne zapove dvakrat. Tudi tiste milobne poteze na obrazu kažejo, da zna biti energičen. Splošno se povdarja, da je njegov cerkveni duh in njegova zvestoba do cerkve vzvišena nad vsak dem. V tem oziru se ga lahko prišteva k intrantistom. Le tako si je zamogel Rampollovo pristaše, ki so mu pripomogli do zmage, pridobiti zase.

Kakor znano, je obiskal Sarto laškega kralja ob priliki, ko se je ta mudil v Benetkah, a to mu je Vatikan izrečno dovolil pod pogojem, da bo sprejel s pristojnimi častmi.

Čisto napačno bi bilo iz tega sklepati, da bi bil Pij X. z ozirom na patrimonij

sv. Petra in teritorialno suvereniteto papežev kakor tudi glede razmerja med kraljevsko hišo laško in med Vatikanom drugačnega mnenja ko Leon XIII. in Pij IX., čegar ime je prevzel in kateremu je podoben po svoji zunanosti, še bolj pa po svojem značaju. Pravijo, da se diplomatični talent Pija X. zaradi tega še ni izkazal, ker ni imel ne prilike, ne prostora razviti se. Vsekakor pa ima Pij X. toliko odličnih kreposti, da ga je papež Leon XIII. proglasil sposobnega biti papež. Pri zadnjem obisku je baje Leon XIII. rekel Sarto: „Morda boste Vi enkrat moj naslednik.“ Ko je kardinal Sarto odklonil ta poklon, je rekel papež: „Zakaj ne? Vi ste polni energije in dobre volje; cerkev si ne more želeti boljšega pastirja.“

Pri vходу kardinalov v konklave mu je dejal baje nadškof ferarski Boschi: „Glejte, to je naš novi Sveti Oče.“ Pripoveduje se tudi o prorokovanju, da je namreč nekdo prorokoval Sarto, da bo 9 let kardinal, 9 let pa papež. To leto bo v resnici preteklo 9 let, odkar je postal kardinal.

Danes se prorokuje: „Pij X. bo samo verski, cerkveni, a nikakor ne politični papež.“ Toda vsak papež mora občevati z vlastmi, mora biti torej v gotovem oziru politični papež. Vsak papež, ako hoče biti dober papež, se mora dati pri svoji politiki voditi od načel vere in cerkve ter v prvi vrsti od ozirov na pravice in interese cerkve; toda pred in nad vsako politiko mu mora biti njegova služba kot učitelj, voditelj in pastir cerkve. Pij X. tedaj ne bo nič drugače mislil in delal, kakor Leon XIII. ali kakor Pij IX.

Casovne razmere so prisilile Pija IX., da je postal politični papež, med tem ko je bilo težišče in glavna slava njegovega pontifikata na versko-cerkvenem polju. In Leona XIII. ne more nihče drugi imenovati „političnega“ papeža, kot oni, ki ne poznajo njegovega pontifikata. Oblike, v katerih bo Pij X. vladal svetovno cerkev in si ustvarjal razmerje napram vlastem, dvorom, posebno napram Italiji in njenemu kraljestvu, te oblike naj se izpremenijo; po smotru in vsebini svoje politike bo korakal v tiru svojih prednikov. Ako govore o novem papežu, češ, da je nasprotnik italijanskega krščansko-socialnega gibanja, tedaj naj se razumeva to le tako, da odobrava tudi tukaj nazore in delovanje Leona XIII., ki se je sicer izrekel odločno za krščansko-socialno idejo in krščansko-socialno gibanje, za

LISTEK.

Habemus papam.

Ali iščeš prave pobožnosti? Ali hočeš zreti pravemu krščanstvu iz obličja v obličje? Ali bi rad videl pravo, istinito, nepokvarjeno in nepotvarjeno katoličanstvo? Kar med liberalce! Tam izvirajo večni viri prave pobožnosti, tam živi krepko življenje, pravo krščanstvo, tam se blišči jasni obraz pravega katoličanstva.

Nam je pot med liberalce zaprt, ker nosimo stigma „klerikalizma“ na čelu. Zaprt in zabranjen nam je pot, ali poznamo pa ogledalo, v katerem se zrcali ta liberalna pobožnost, to liberalno krščanstvo, kakor solnce v čistem in mirnem jezeru. Seveda je to zrcalo „Slov. Narod“. In zatorej poznamo to liberalno pobožnost, to liberalno krščanstvo in katoličanstvo. In ravno zato ostanemo, kar smo bili, če nam tudi očitajo liberalci, da smo nazadnjaki in mračnjaki.

Tudi v sredo je bilo videti v „Sloven. Narodu“ dokaj katoliške pobožnosti. Precej v prvem članku klical je razvnet: „Habemus papam!“ Torej tudi liberalci ga imajo, toda z lučjo svoje moderne pameti kritikuje „Sl. Narod“ papeža.

Najprej se silno jezi, da so kardinali štiri dni volili. Pravi, da je bil »ljut boj za papeško krono«. Mora že vedeti, saj je imel naravnost zveze z Vatikanom in v konklavu svoj telefon. Ostali svet kakega boja ni videl. Volitev izvršila se je dostojno in hitro. Boj naj je bil? Radi bi poznali tistega, ki bi hrepenel po papeževi kroni v sedanjih časih. Toda »Slov. Narod« govori o »ljutem boju za papežovo krono« le zaradi tega, da lahko pogreje star židovsk dovtip. Pravi namreč zelo dovtipno in duhovito sarkastično: »Štiri dni so bili kardinali zbrani v konklavu, kamor je imel pristop samo sv. Duh.« Ne-katerim se čudno zdi, da »Sl. Narod« tako mnogokrat govori in piše o sv. Duhu. Nam ne! Saj ljudje navadno najraje in največkrat govore o tem, česar nimajo.

Ko je tako temeljito izdelal način volitve, spravi se »Narod« na papeža samega. V potu svojega obraza ga kritikuje. Čez ograjo zob mu pri tem uidejo besede: »Kakšni so njegovi verski nazori — tega nihče natanko ne ve«. No, no, menimo, posebne brihtnosti ni treba za to, da človek pri papežu, ki je toliko let javno pastiroval kot župnik in škof, ve, da so njegovi verski nazori katoliški.

Za osebno kritiko pride kritika sistema. »Slov. Narod« pravi, da bode »cerkev nada-

ljevala boj proti načelom moderne civilizacije«, da »katoliški narodi niso več nositelji in stebri moderne kulture.« S to globoko učenostjo nam je sapo zaprl. Secchi, Pasteur, Röntgen, itd. so bili in so, kakor znano, katoličani.

Končno pa vseeno malo skrbi »Narod«, kaj bo novi papež vse začel. Toda tolaži se in pravi: »Te moči nima, da bi ustavil svetovni proces, ki se vrši po zakonu narave.« To je globokomurno. Papež, ki hoče ustaviti »svetovni proces«, kateri se »vrši po zakonih narave«. To je učeno povedano! O, Slovenci imamo modrijane, ali ceniti jih pa ne znamo, modrijane, ki nam tako jasno govore.

Dasi pa tako »Slov. Narod« kaže, da se je vsled volitve novega papeža popolnoma premaknilo mu duševno težišče, vendar trdi, da »ni izvolitev novega papeža nikogar spravila iz duševnega ravnotežja.« Čudno!

Novi papež je torej popolnoma zdelan. Revež! Kako bode neki prenašal to kritiko? To je vprašanje, ki mora vsakega navdajati s skrbjo. In papeštvo, ali ne bo sedaj padlo? Taka kritika! Te ne more prenesti vsak.

»Narod« torej s papežem ni kar nič zadovoljen. Vprašanje je samo, ali se bode sedaj papež spremenil vsled te kritike. Toda »Narod« pravi, da »cerkveni sistem ni od-

visen od oseb.« To ima resnično jedro v sebi za tistega, ki ve, kaj je božji ustanovitelj obljubil cerkvi.

Papež, kateri bi si hotel pridobiti zadovoljnost in pohvalo »Sl. Naroda«, moral bi izreči, da je konec katoliške cerkve. Potem bi ne oviral napredka, bi ne ustavljal svetovnega procesa, sploh bil bi »Narodu« po volji. Toda tega nobeden papež storil ne bo.

Nekaj pa smo izvedeli iz iste številke »Sl. Naroda«, za kar smo listu res hvaležni. Vedno kriče liberalci o strahoviti »cerkveni bisagi«. »Narod« pa v sredo piše, da je »vaticanskega denarja« 50 milijonov lir. Ako se to premoženje primerja z onim mnogih čisto navadnih židov, potem se mora pač reči, da je skromno, zelo skromno. In koliko papeži žrtvujejo za prosveto in svetlost!

Toda o tem pa »Narod« ne piše. Celo ne sliši rad o tem. Raje se norčuje in pravi: »Rimska cerkev ima zopet svojega nezmotljivega poglavarja.« Da, ima ga, cenjeni »Narod«, in če se liberalci še tako jeze radi tega. In nezmotljiv je tudi, kakor uči cerkev, si ex cathedra loquitur in rebus fidei et morum.

„krščansko demokracijo“, toda ni odobral, da bi se „krščanski demokrati“ kot lastna stranka odcepili v Italiji od stare, katoliške stranke „Opera dei Congressi“, in je izrezal nekatere izrastke na tem gibanju. Prihodnost pripada ljudstvu, demokraciji, temu mnenju tudi novi papež gotovo ne bo ostal tuj; saj je sam izšel iz najnižjih ljudskih slojev in je vedno kazal, da mu bije srce gorko za ljudstvo. Lahko se reče, da bo postal pravi „ljudski papež“.

Imenovali so ga „najbolj liberalnega“ papabilja. To ima lahko zelo dober pomen; saj tudi beseda „liberalen“ sama na sebi ne pomeni nič slabega, ampak ravno nasprotno, še kaj lepega, pomeni namreč toliko kot darežljiv. V smislu današnjega italijanskega ali avstrijskega ali francoskega liberalizma pa ne bo vladal — to je gotovo!

Že dostikrat so se liberalno židovski proroki pri takih prorokovanjih zmotili.

Kardinal Sarto je v svoji provinciji jako pridno deloval. Po njegovem prizadevanju sta se združili zmerna mestna in kmečka stranka. Tej novi združeni katoliški stranki se je posrečilo, pridobiti si gospodarstvo v beneškem občinskem svetu in v provincijalnem zastopu. Tudi pri volitvah v preteklem letu je zmagala ta stranka; zmago so proslavili tudi z ovacijami pred patrijarhovo palačo. „Liberalen“ v tem smislu, kakor si ga žele patentirani liberalci in pa razne naivne šleve in šlevice — papež ne bo! Vse pa, kar že danes vemo o življenju in značaju novega papeža, nas navdaja z velikim upanjem in zaupanjem do njega. Naše trdno upanje je: „Pij X. bo dober papež!“

„Slov. Narod“ in Leon XIII.

Smrt Leona XIII. spravila je družbo okoli »Sl. Naroda« popolnoma iz konteksta. Kadar je bilo treba udrihati po klerikalizmu, cerkvi in po papežih, naš ljubeznivi »Narod« ni bil nikoli zadnji, no večinoma je ohranil pri tem rodoljubnem delu kolikor toliko otročjega junaštva in dobre volje, ker si je bil v svesti, da pri svojem početju ne stoji osamljen, da je z njim tudi vse židovstvo in framasonstvo. Na nesrečo se je ob papeževi smrti nekaj zgodilo, česar »Narod« ne bi bil pričakoval niti oddaleč: Ob mrtvaškem odru Leona XIII. umolknilo je tudi najbolj umazano liberalno in židovsko časopisje, slišale so se le besede odkrite hvale, priznanja in občudovanja. Le »Narod« je ostal pri starem — ali ostal je osamljen v svoji razuzdani, nečedni pisavi. In to je hudo! Zlobni ljudje, ako ostanejo brez prijateljev, začno besneti. Tako je bilo tudi pri »Narodu«. Mrtvega papeža je škropil z gnojnico, z izbruhi mržnje in zaničevanja je govoril o umrlem poglavarju cerkve. V svojem besu je proklinjal celo liberalne in židovske liste, čemu se niso spustili med hijene in čemu so kazali toliko dostojnosti in takta, da so priznavali velike zasluge umrlega papeža.

»Narod« bi sedaj rad vsaj nekoliko opravičil svojo brezstidnost. V neizmerno bedastem članku od zadnje sobote skuša dokazati, da Leon XIII. pravzaprav ni storil ničesar. — Pred vsem bi bilo treba prositi te ljudi za božjo voljo, naj vendar ne govorijo o stvarih, ki so jim nepoznane, in za katere se niso nikoli brigali. Z metafizično gotovostjo bi skoro smeli trditi, da vsa družba v »Narodovem« uredništvu ni prebrala niti ene papeževe enciklike; zato je čisto nemogoče, da bi taki ljudje poznali vzročno razmerje med papeževimi navodili in javnim gibanjem na vseh poljih. — Naravnost predrzno je pa, da govori »Narod« o Leonu XIII., češ da ni storil ničesar specijelno za Slovence. O tem naj sodijo ljudje, ki prodajajo svojo narodnost na vse plati, ki se javno in tajno, z besedami in v delih priznavajo kozmopolite, ti ljudje naj obsojajo papeža, da je premalo skrbel za slovenske potrebe! Taka hinavščina je vendar že prevelika!

»Narod« očita pokojnemu Leonu XIII., da je bil nasprotnik glagolice. Liberalni hinavec zahaja samo na polja, ki so mu popolnoma nedostopna. »Narod« naj brani glagolice! Saj to je vendar čisto notranja cerkvena zadeva, in »Narod« je apostol brezverstva in antikolicizma! Volkovi bi radi duvali ovčnjake... Sicer naj se pa »Narod«, ki je v narodnih stvarih tako »tenkočuten«, le utolaži tudi glede glagolice. Leon XIII. jo je bolj varoval in zanjo skrbel,

kakor si morejo naši goreči glagoljaši domišljati. Nadškof Stadler je še pred kratkim izjavil, da malokdo vé, koliko in kaj je storil Leon XIII. za našo glagoljico — čeprav to še ni razglašeno na velikem zvonu.

Zanimivo je, na podlagi kakšnih avtoritet opravičuje »Narod« svojo grdo pisarijo. On pravi: Če je »Slovenec« pošten list, naj priobči, kar so o Leonu XIII. pisali moške kakor so Jaurès ali Clemenceau ali bivši fr. minister Hanotaux, torej moške svetovnega imena. — »Narod« sicer ne pove, kaj so ti »mošje« pisali, mi pa vemo, da je Jaures voditelj franc. socialistov, ki gre s Combesom v preganjanju cerkve čez drn in strn, in da je Clemenceau najbolj zaigrizen framason. Takih ljudij sodba je »Narodu« seveda merodajna.

Sploh se more pa »Narodovo« besnilo opravičiti. Gledal je, kako umira glavni »klerikalec«, a z njim ne umira »klerikalizem«, videl je, kako so pokopavali Leona, a z njim niso pokopali »klerikalizma«. In pamflet »Narodovi« ne bodo zmanjšali ugleda pokojnega Leona, saj vemo, da jih piše list, ki je že davno izgubil čut za vsako poštenja.

Katoliški trgovci.

Moguncija.

L. Izvrstno delujejo v poreskih pokrajinah katoliški trgovci, zlasti potujoči. Njihova organizacija se je začela pred 25. leti v Mogunciji. Pri svojem srebrnem jubileju je štela tamošnja zveza katoliških trgovcev 14.000 članov v 132 društvih. V svojih pravilih imajo na prvem mestu versko vprašanje: Trgovski stan ohraniti na temelju verskih resnic in ga reformirati, kjer se je odtujil katoliški veri. Društveniki imajo redne verske, apologetične in splošno-socialne konference; zveza pa skrbi tudi za strokovno organizacijo mladih trgovcev in trgovskih pomočnikov.

Kak duh veje v teh društvih, se vidi iz tega, da so pred nekaj tedni dali trgovski potovalci oklic na vse hotele v renski pokrajini, v katerem jih pozivljajo, da naroče vsi katoliške liste. V hotel, kjer ni katoliškega lista, ne stopi noben katoliški trgovec.

Kdaj bo prišlo v Avstriji do tega? Nemški liberalni listi so vzeli to s kislim obrazom na znanje, a večinoma so priznali, da ima vsak človek s svojega stališča pravico, zahtevati to, kar ugaja njegovemu prepričanju.

Vprašanje konsumnih društev je pač v manjših mestih nekoliko kočljivo, a s tem se javno ne upije. Saj največ konsumnih društev snujejo druge stranke, zlasti socialni demokratje. Nekaj navadnega je, da tovarnar svojim delavcem ustanovi konsumno društvo, h kateremu tudi sam prispeva. To ni nič »klerikalnega«, ampak nekaj splošno gospodarskega, kar izvira iz sedanjih razmer.

Pač pa je katoliška stranka na Nemškem storila doslej največ za varstvo poštene trgovine. Pri sestavi novega meščanskega trgovskega zakonika je ravno centrum najbolj zastopal koristi domače, zlasti manjše trgovine. Več nego 20 postav je sklenil državni zbor v brambo domačega trgovanja ravno na pritisk centra. Da omenim le eno: Centrum je uredil prodajo konsumnih društev tako, da more poleg njih obstati mali trgovec, predlagal določbo, da ta društva prodajajo le članom in da zlasti tovarniški konzumi ne izpodrinejo popolnoma samostojne trgovine v industrijskih krajih. Tista malenkost slovenskih konsumnih društev se niti primerjati ne da z velikansko silo, katero dosegajo te zadrage tukaj v naprednejših deželah.

Katoliški stranki gre tudi zasluga, da je uredila delo trgovskih pomočnikov, kateri so bili prej v najslabšem socialnem položaju. Trgovine morajo biti urejene tako, da se varuje uslužbenec v zdravstvenem in nravnem oziru, trgovski pomočnik mora med službo dobiti priložnost, da si sede odpočije, obligatoričen je delavski red za večje trgovine, določen je nedeljski počitek in delavni čas, zlasti pa imajo pomočniki po novih zakonih priložnost, se temeljito strokovno izobraziti, da morejo postati dobri, samostojni trgovci itd.

Tu imamo jasen zgled, da se dajo tež-

nje katoliške stranke združiti tudi z opravičenimi interesi trgovanja. Samo veliki kapitalistični som, kateri požira brez usmiljenja slabše eksistence, je izključen iz te organizacije.

Geslo mladih katoliških trgovcev v renskih pokrajinah je: »Christlich im Handel, ehrlich im Wandel.«

Naj vendar prenehajo že enkrat tiisti neumni izgovori, katolicizem ovira napredek obrti in trgovine! Kje bolj cvete danes obrt in trgovina kakor v Belgiji in ob Renu? In ti kraji se odlikujejo hkrati po najintenzivnejši katoliški politični in socialni organizaciji. Nehajte nam z vašo Spanijo! Propadla je, ker jo ruširajo brezvestni državniki, ki so pa že celo stoletje le framasoni. Da bi se Španija povzdignila do take stroge, dosledne organizacije, ki bistri duha, dviga energijo in družji ekonomične sile — s tistim dnem jej napoči boljša doba.

Kaj ima trgovanje od liberalizma? Tudi v slovenski domovini ni drugega nego propad. V času, ko bo jud kmalu pregnal krščansko trgovanje iz zadnje mestne prodajalne, se naj dobe še trgovci, ki podpirajo liberalizem svojih zatiravcev? Ali ni na katoliškem shodu sprejela katoliško - narodna stranka v svoj program celo vrsto določb, ki naj pomagajo trgovstvu, med tem ko je liberalizem tudi v tej točki brez programa?

Christlich im Handel, ehrlich im Wandel! Na tem temelju je prostora za nas vse!

Pij X.

Pij X in katoliško časnikarstvo.

Glavni urednik katoliškega lista »Difesa« v Benetkah je bil predvčerajšnjim sprejet od Njegove Svetosti in poročal o tem v svojem listu sledeče: »Ob 9. uri 10 minut me je sprejel papež v svoji sobi. Padel sem na kolena in od razburjenosti nisem mogel ničesar izpregovoriti. V svoji ljubeznivosti povabil me je papež, naj se dvignem in sedem. Prašal me je o mojem zdravju in moji družini in jaz sem se dovolil prašati za istotako o njegovem zdravstvenem stanju. Nj. Svetost je odgovoril, da je bil zadnje dni precej utrujen, sedaj je pa zopet dober. Papež je potem govoril o Benetkah in videl sem, da je popolnoma informiran o izrazih veselja, s katerimi je lagunsko mesto pozdravilo njegovo izvolitev. Ob jednom sem imel priliko sprejeti nov dokaz njegove ljubezni do našega mesta. Njegova Svetost mi je rekel: Pisal sem pismo na prebivalce beneške, objamem svoje Benečane in sem žalosti ganjen, da sem se moral ločiti iz ljubljenege mesta. Sveti oče me je prašal tudi po mojem časopisu, in sem mogel opaziti, da je zadnja številka mojega lista ležala na njegovi mizi. Po pogovoru me je spremil sveti oče do vrat.«

Poleg urednika lista »Difesa«, je sprejel tudi urednike »Osservatore Romano« in »Voce della Verità«, ki jim je odkril svoje skrb glede razvika katoliškega tiska.

Nabiratelj avtografov je z veliko ljubeznivostjo znal odjuti svojemu dvoru. Le izdajatelj katoliškega lista »Pro familia« v Bergamu in pa svojemu ljubljencu uredniku beneškega lista »Difesa« je po avdienciji napisal pregovorček s svojim podpisom. Katoliški časopisi ga imenujejo branitelja in podpornika dobrega tiska.

Vera in domovinska ljubav.

Pij X. je izrekel nekoč lepe besede. Ko je bil še kardinal in patrijarh beneški, je bil, kakor znano, navzoč pri polaganju temeljnega kamna k novemu Markovemu stolpu. Naučni minister Nasi, eden najvišjih dostojanstvenikov med italijanskimi framasoni, je bil toliko netakten, da se je v govoru, ki ga je govoril v proslavo francoskega naučnega ministra Chamié, ki je bil takrat gost Italije, spominjal onega časa, ko je benečanski dože nasproti zahtevam papeštva odgovoril, da hoče biti najprvo Benečan, potem šele kristijan. Kardinal Sarto je pa fino prezrl to izzivanje in je ostal na svojem mestu. Potem pa je imel sijajen govor, v katerem je govoril, kako lepo je biti veren in domoljuben ob jednem in kako domovinska ljubezen šele po veri dobi svoj sijaj.

Sarto in laška vlada.

Imenovanje monsignora Jožefa Sarto za patrijarha beneškega je bilo svoj čas povod dolgi polemiki med sveto Stolico in italijansko vlado, ki je trdila, da je dedinja starega privilegija, ki so ga dali papeži beneški republiki. Zaradi tega je zase zahtevala pravico, imenovati kardinala. Toda potem se je dokazalo, da je beneški patrijarhat le nadaljevanje starega oglejskega patrijarhata in da so papeži dali pravico

imenovati patrijarha le kot priložnostno dovoljenje. Dolgo časa ni hotela dati italijanska vlada »exequatur«; toda slednjič je moralala le odjenjati.

O materi papeža Pija X.

Materi novega papeža je bilo deklisko ime Margareta Samson. Bila je pobožna in delavna kmetica, ki je vzela v zakon Janeza Sarto. ki je postal pozneje magistratni sluga. Ko je postal Sarto patrijarh, prišla je k velikim slavnostim takrat še živa njegova mati. Priprosta stara ženica, ki je doslej vedno ncsila na glavi malo rutico, je mislila, da bo z ruto delala sinu sramoto, in si je na glavo nadela priprosto mestni klobuček. Ko je Sarto zagledal staro ženico in njen klobuček, spoznal je takoj, da je mati to storila v mnenju, da se bo sin sicer sramoval svoje matere. »Mamica«, ji je dejal kardinal, »klobuček morate odstraniti, prosim Vas zato. Veliko ljubši ste mi v rutici.« In kardinal ni prej odnehal, predno mati ni zopet prišla mej odlično gosposo s priprosto rutico na glavi. In kardinal je s ponosom kazal na ljubljeno svojo mater. Ljudje, ki so ga že prej silno spoštovali, so ga častili odalej še bolj radi plemenite njegove sinovske ljubezni. Pač lep vzgled marsikomu!

Se nekaj družega se poroča o veliki ljubezni kardinala Sarta do matere. Ljubil je svojo mater s pravo otroško ljubeznijo. Ko je Sarto postal kardinal, prišla je mati k njemu. Komaj ga je ugledala, pokleknila je pred njim na kolena, Sarto jo je dvignil in srčno poljuboval njen od starosti nagubani obraz. Sarto jo je obdržal pri sebi v Benetkah, a ženica kar ni mogla ostati v mestu. Skoro se je vrnila zopet v Riese ter semtertje prišla obiskat sina.

Slovesno kronanje.

Papež Pij je hotel sprva kronanje preložiti do decembra. Tajnik kongregacije konzistorija in kardinalov Oreglia in Rampolla sta ga pa opozorila, da brez kronanja nekatere kongregacije, med njimi tudi »dattaria« ne morejo delovati. Tudi so izrazili razni tuji cerkveni knezi željo, da bi se radi udeležili kronanja; toda nikakor jim ne bo mogoče dolgega poto iz njihovih škofij dvakrat v malo mesecih narediti. Papež se je udal potrebi in odločil, da se kronanje vrši 9. t. m.

Pij X. in delavci.

»Times« pripoveduje: L. 1894 so ekstremni liberalci in prostozidarji igrali v Benetkah prvo vlogo. Novi patrijarh kardinal Sarto si je pridobil takoj simpatije nižjega ljudstva. Nikdar ni pozabil, da je sin revnih starišev. Marljivo je proučeval socialno vprašanje in živo se je zanimal za vsa podjetja, s katerimi se je izkušalo pomagati nižjim slojem. Tudi sam je posegal v prepire med delavci in delodajalci; po njegovem posredovanju se je povoljno končala stavka beneških tobačnih tovarov. Kardinal je razumel bedo delavskih slojev, saj je njegov oče imel na dan staro dvajsetico plače in imel poleg neznatne hišice samo še malo njivico.

Prijatelj revežev.

Kot mantovski škof je bil dostikrat že 3. dne v mesecu brez denarja. Vse je razdal revežem. Nekoč je bil škof v svoji pisalni sobi, kar prihiti vanjo njegova sestra vsa preplašena, češ nekdo je meso izpred ognja ukradel. Ne da bi se obrnil, je škof mirno odgovoril v svojem dialektu: »Ga je gotovo mačka vzela.« »E kaj«, odgovori dobra žena, »mačka ne odnese tudi kroznika.« Sedaj je potolažil sestro in rekel: »Jaz sem ga vzel. Prišel je reven mož, ki ima bolno ženo in sem mu dal meso. Za nas bo pa že Gospod nadalje skrbel.« Kot patrijarh v Benetkah je imel pičle dohodke 10.000 do 12.000 lir na leto.

Prijatelj planinstva.

Po letu se je večkrat pridružil planinskemu klubu »Bassano« za kako večjo partijo. Se pred dvema letoma je naredil eno tako turo, kar označuje, da srčna napaka, ki jo baje ima, ni nevarna.

»Zareči ogenj«.

Prijatelji takozvanega prerokovanja sv. Malahije bodo z zadoščenjem čuli, da je 4. avgusta — dan izvolitve novega papeža — praznik sv. Dominika, na grbu reda svetega Dominika pa je pes z gorečo bakljo mej zobmi. »Ignis ardens« — »zareči ogenj« se imenuje v prerokovanju Malahijevem naslednik Leona XIII. Ako hočemo to devizo označiti, tedaj naj bo to želja, da bi na žrtveniku vseh katoliških src cele zemlje, ki gorko bijejo za novega nadpastirja, nikdar ne ugasnil žareči ogenj ljubezni in zvestobe.

Državno tajništvo.

Rim, 7. avg. Med tem ko je še izpraznjeno mesto državnega tajnika, opravlja ta posel monsignor Merri de Vall. Kardinal Rampolla se je preselil iz dosedanjega svojega stanovanja v stanovanje, ki ga ima sedaj kot nadduhovnik vaticanski.

Dalje v prilogi I.

Kdo bo državni tajnik?

Rim. Listi javljajo, da se sv. oče trudi pridobiti kardinala Agliardi za državno tajništvo. Agliardi se doslej še ni odločil. Sodi se, da bo vendarle kardinal Rampolla prevzel svojo prejšnjo službo. Izključeno pa ni, da bo sv. oče imenoval za Rampollovega naslednika sedanega prototajnika Merry del Vala, ki bo bržkone že v prihodnjem konzistoriju imenovan kardinalom.

Prve disonance.

Rim, 6. avgusta. Rimsko-liberalno časopisje se peča z okrožnico ministrskega predsednika Zanardellija. Zanardellijev organ izjavlja, da je Pij X. v malo urah razdril sanje o spravi. Zanardelli je v svoji okrožnici preciziral stališče nasproti Vatikanu. Temu rasproti pa označuje »Popolo Romano« v svojem uvodnem članku okrožnico Zanardellijevo kot izraz nervoznosti, ali celo morda jeze, da je kardinal-patriarh beneški dosegel, da so po celi Benetki konservativci nadmestili politične prijatelje Zanardellijeve. Interesantna je novica, ki jo prinaša vatičanska »Voce della Verita«; ona piše: »Papež Pij X. se je hotel sprva svojemu rojaku Benediktu XI. na čast imenovati Benedikt XV.; odločil se je pa za ime Pija X., ker to ime spominja na brambo svete stolice in cerkve, kakor tudi na boje, ki sta jih imela Pij VI. in Pij IX. biti proti danes triumfujoči revoluciji. Tako se je papež odločil imenovati se Pij X., ker sta papež in cerkev žrtve sedaj vladajoče revolucije.

Priproste kardinalovo stanovanje.

V Benetkah je imel kardinal Sarto jako priprosto pravico v svojih sobah. Na stenah je viselo par svetniških podob. To je bil ves kras kardinalove sobe, v kateri je deloval. Da, še nekaj si opazil v tej sobi: dve fotografiji kardinalovih starišev v kmečki opravi.

Prorokovanje Leona XIII.

Skladatelj Perosi pripoveduje, da mu je Leon XIII., ko ga je imenoval ravnateljem sikatinske kapele, tekem avdiencije dejal: »Vi bodele dalje kot meni služili papežu Sarto«.

Kdo je poslal Jožefa Sarto v šolo.

Mladi Jožef Sarto, najstarejši mej svojimi brati in sestrami, je obrnil nase že v ljudski šoli s svojo pridnostjo pozornost župnika v Riese Fusarinija. Dobri župnik je dal dečka revnih starišev studirati. Glinjiva je bila nova maša mladega Sarta v Riese. Priletni stariš, bratje in sestre so v kmečkih oblekah radostno obdajali mladega duhovnika. Blagi njegov dobronik sivolasi župnik Fusarini se je jokal veselja, ko je videl, da je mladi Sarto izpolnil njegove nadeje.

Za Markov stolp.

Iz Benetk se poroča: Pij X. je daroval za zopetno sezidavo Markovega stolpa veliko svoto.

Zakaj si je kardinal Sarto izvolil ime Pij.

Sedaj se še poroča, da je Pij X. sprejel to ime tudi s posebnim ozirom na svetega branitelja cerkve istega imena. Prvi papež imenom Pij (142—158) je bil rojen v Ogleju. Patrijarhat v Benetkah je, kakor znano, sprejel dedščino patrijarhata oglejskega. Pij VII. je bil 14. marca 1800 v Benetkah izvoljen papežem. Ko so kardinala Sarta vprašali, kako ime si izvoli, dejal je: »V zaupanju na zasluge svetnikov, ki so branili cerkev (mej papeži Piji je mnogo svetnikov), vsprejemem ime Pij X.«

Tajni kapelan.

Kakor poroča »Osservatore Romano« je sv. oče imenoval svojim tajnim kapelanom monsignora Bressana.

Sprejemi.

Takoj pri sprejemu diplomatskega zastopa se je pokazalo, da vesti, ki so trdile, da sv. oče govori samo laščino, niso bile resnične. Pri sprejemu je govoril laški, p. zneje z avstrijskim poslanikom nemški in s francoskim poslanikom francoski. Pozneje je sv. oče sprejel dve svoji sestri.

Veto Avstro-Ogrske.

Glasilo katoliškega centra v Nemčiji javlja listov poročevalca iz Rima: »Potrjuje se, da se je izjavila Avstrija proti izvolitvi kardinala Rampolla«.

Kolin v zastavah.

Kolin ob R. Povodom jutrišnjega kronanja sv. očeta Pija X. je Kolin v zastavah.

Na vatikanskih vrtovih.

Papež Pij X. je šel predvčeršnjim popoldne prvič na vatikanske vrtove in je ostal ondoli več ur. Čutil se je zelo pokrepčanega po bivanju na prostem in je večkrat izrazil svoje začudenje na krasnih nasadih.

Papež Pij X. in glasba.

Rimski listi pripovedujejo mnogo anekdot o novem papežu. Tako se pripoveduje,

da je Pij X. strasten prijatelj godbe; izvrstno igra orglje in piano in ima krasen bariton-glas; za gregorijansko petje je ves navdušen.

Perosiju, ki mu je prijatelj in podpornik, je dejal Sarto že kot papež: »Lorenzo, pridi večkrat; tedaj znam beneško govoriti«. Papež je bil kot škof v Mantovi pravi reformator cerkvene glasbe. V mantovski stolici je ustanovil zbor duhovnikov, ki jih je sam poučeval v cerkvenem petju; dostikrat je sam pisal partiture.

Razne anekdote.

Mej množico, ki je čakala na trgu sv. Petra izida volitve, je bilo tudi mnogo politiziranja. Nekdo je zaklical: »Laška vlada nas je tako slekla, da nujno potrebujemo krojača«. Nekaj trenutkov pozneje je prišlo naznanilo, da je papežem izvoljen Jožef Sarto. Sarto so pravi po laški krojač.

Kardinal Sarto ni prav nič mislil, da bo izvoljen papežem. Tega se je tako malo nadejal, da bo izvoljen, da je obljubil nekemu prijatelju župnika Stratimirovića, ki ga je spremljal v Rim, da mu bo ime novega papeža telefoniral. Svojo obljubo je novi papež izpolnil. Določil je, naj se dotičniku telefonira o njegovi izvolitvi.

Ko je Sarto zapustil župnijo Salzano, imel je dolgove, ker je dal popraviti cerkev na lastne stroške in čez mero bil da-režljiv. »Bom že še več dal, kadar bom papež«, se je šalil, kadar ni mogel dati revežem posebno obilnega daru.

Iz Benetk se poroča: Ko je bil tu sem sklican euharistični sestanek, je dobil inženjer Cardel od patriarha nalog, narediti na naučno ministerstvo vlago, da bi vlada dovolila cerkev San Giovanni e Paolo prirediti tako, da bi se sestanek lahko vršil v njej. Inženjer je rabil v imenu patriarha zaimek: »mi«. Sarto je prebral smehljaje pisanje in rekel: »Ljubi inženjer, to morate izpremeniti. Za sedaj sem še »jaz«. Ko bom enkrat papež, bom pa »mi«. Vendar pravijo, da tudi sedaj kot papež najraje govori »jaz«.

Pij X. v Gorici.

Pij X. je bil dober znanec kardinala Missia, s katerim sta se sešla pred dvema letoma v Vidmu, ko so ondi praznovali stoletnico ondotne čudodelne podobe Matere Božje. Lani se je kardinal Sarto mudil 5., 6. in 7. oktobra v Gorici. Bil je gost premilostnega kneza nadškofa in oo. jezuitov.

Grof Khuen podal demisijo.

Bivši hrvatski ban grof Khuen-Hedervary ob nastopu vlade na Ogrskem pač ni računal, da bo že po dobrih šestih tednih prišel v zagato, iz katere vodi le ena pot, pot demisije. Menil je marveč, da se bo tudi v Budimpešti dalo tako paševati, kakor prej v Zagrebu, a odločna madjarska opozicija mu je temeljito prekrizala račun. Grof Khuen, ki je hotel z enim mahljem ukrotiti obstrukcijskega leva, še danes nima proračunskega provizorija in, čeravno je samo dobrih šest tednov še dotlej, ko bi morali vojaški novinci pod orožje, ne enega novega vojaka. S svojimi koncepcijami bivši Košutovi stranki je prišel le z dežja pod kap, sedaj pa še »čedna« podkupovalna sfera visi nad njim kot Damoklejev meč. S takimi čutili je dne 5. t. mes. odposlal v Iši brzojavno prošnjo za avdienco — drugi viri celo trdijo, da je bil k avdienci pozvan — in tak je stopil predvčeršnjim popoldne pred cesarja. Le eno samo nado je še gojil, da za nekaj časa še vztraja na ministrskem stolcu, namreč nado na razpust parlamenta v sedanjem ex-lex stanju. Po poldrugourni avdienci mu je splavalo po vodi tudi to upanje. Vlada je namreč izjavila, da za tak nastop pod nobenim pogojem ne da svojega dovoljenja, ker bi tak korak vodil še do resnejših zapletajev, kot so sedanj.

Že pred Khuenovim dohodom v Iši je bil namreč cesar natančno poučen o razmerah na Ogrskem ter obveščen o vseh najnovejših dogodkih, posebno pa o podkupovalni aferi, o kateri je izrekel zelo ostro kritiko. Khuenu ni prav nič pomagalo, da je spravljal v ospredje bivšega guvernerja grofa Szaparyja, češ, da je ta delal popolno na svojo roko, in moral je podati demisijo cellega kabineta. Da se je zelo nerad odločil za ta korak, kaže dejstvo, da je bil pri odhodu iz cesarske vile zelo razburjen in blede. Sicer je prinesel seboj v žepu od vseh ministrov podpisano prošnjo za demisijo, toda upal je, da je še ne bo treba predložiti cesarju v potrdjenje. A vračunal se je temeljito in moral ugrizniti v kislo jabolko. Vlada sicer demisije še ni sprejel in mu velel počakati v Iši še en dan, toda po splošni sodbi budimpeštanskega časopisja — izvzemši seve vladno — se gre sedaj le še za — naslednika. Danes ali jutri se po dosedanjih dispozijah grof Khuen vrne v Budimpešto in v ponedeljek v izredni seji naznani zbornici svoj odstop, na kar se zasedanje odloži in najpozneje v ponedeljek dne 17. avgusta se že predstavi nova vlada. Tako so stale stvari tekom včerajšnjega dne.

Značilna za »priljubljenost« Khuenovo na Ogrskem je tudi izjava lista »Bud. Naplo«, ki pravi, da vzbuja Khuenov načrt o razpustitvi pomilovalen nasme, kajti toliko denarja in toliko bajonetov, kolikor bi jih Khuen rabil za uspešne volitve, ne zmoro cela Ogrska. Pač lep poklon za moža, ki se je v Zagrebu in pri nastopu vlade postavil na stališče prava in zakonov.

Ogrski ministrski predsednik je bil včeraj popoldne ob pol drugi uri zopet v avdienci pri cesarju. Po avdienci je bil povabljen k dvornemu obedu. Kriza se v Iši še ni rešila. Hedervary je malo pred popoldnjo odpotoval v Budimpešto. Avdiencia je trajala eno uro. Danes se vrši v Budimpešti ministrski svet, v katerem se odloči, ali naj poda vlada ostavko ali pa poskusi še z novimi sredstvi proti obstrukciji. — Kot nasledniki Khuenovi se imenujejo sedaj grof Apponyi, finančni minister Lukács, grof Andrássy, dr. Wekerle in seveda tudi Tisza. Kandidatov torej dovolj, a bržkone še nihče izmed njih ne ve, kako bo mogoče rešiti se iz zagate.

Podkupovalna afera na Ogrskem.

Iz predzadnje seje parlamentarne komisije v ogrski zbornici bi bilo omeniti, da je bivši Szaparyjev upravitelj zopet dajal pojasnila o premoženjskih razmerah svojega gospodarja, a se zopet ni vedel ničesar spominjati, kadar so stavili nanj neljubo mu vprašanje. Zanimivejša pa so nova fakta, ki jih je koncem zasliševanja našel poslanec Polonyi. Fakta so ta-le: V afero zapleteni urednik Singer je v družbi ravnatelja komercialne banke Weiss obiskal ministrskega predsednika; bivši poslanec Pazmány izjavlja, da je Szapary že prej podkupoval opozicijske liste in da mu je poslednji sam povedal, da postopa z vednostjo ministrskega predsednika; v noči od 29. na 30. julija je imel grof Szapary v družbi mestnega glavarja Rudnaya in še nekega Friedmanna daljša razgovore z ministrskim svetnikom Selleyem. — Po tej javni razpravi se je vršila po 9. uri tajna razprava, o kateri pa noben član komisije ne zine niti besede, češ, da so vsi člani dali častno besedo, da absolutno ničesar ne izdajo o razpravi v tej tajni seji. Kmalu potem pa se je raznesla senačna vest o Gizi Geiger, ki je pobegnila z Dienesem, nekem Janaczkju, ki je v službi nekega visokega gospoda na Dunaju. Govoriti so jeli o novih velikih škandalih in nekateri spravljali z afero v zvezo celo osebo nadvojvode Frana Ferdinanda. Bržkone tiče tu zadaj krogi, ki bi radi odvrnili od sebe še kake večje skandale.

Seveda so, kot povsodi, tudi v to afero zapleteni »črni jezuiti«; tokrat ima pri židovskih framasonih to prednost znani P. Abel. On je bil namreč tisti, ki je razpregel mreže mej nadvojvodo Fran Ferdinandom in opozicijskimi agenci ter skušal na ta način dobiti zaupanje, ki mu ga je neki primanjkovalo. — Če se je s to bedaoto bavila komisija v tajni seji, je najmanj — pomilovanja vredna.

Evropska diplomacija v Kini.

Zastopniki zunanjih velesil v Kini so izvršili zadnje dni s človekoljubnega stališča malo častno dejanje: šest kitajskih urednikov so z rodbinami vred izročili najgrozovitejši smrti. Dogodek je pa naslednji: V Šanghajju izhaja kitajski dnevnik Supao. Pišejo ga domoljubi, ki jih kajpada silno bole dogodki najnovejšega časa, posebe pa še prodiranje Rusov v Mandž. Tem svojim čutilom so listovi uredniki dali duška s člankom, v katerem silno ostro prijemajo kitajskega cesarja, ki je že v zadnji vojski izgubil toliko zemlje, sedaj pa zopet mirno gleda, kako se Rusi polastujejo dežele, v kateri je največja dragocenost za vsakega Kitajca, grobovi cesarskih prednikov. List radi tega svetuje kitajskemu cesarju, naj sam na sebi izvrši za take klodine predpisano smrtno kazen, kajti vsak Kitajec, ki je premagan ali izgubi le ped zemlje, zapade smrti.

Radi take pisave so bili kajpada prijeti vsi uredniki, vendar je pa odredil taotaj v Šanghajju, da se pozovejo pred ondotno mešano sodišče, kjer jim ni pričakovati tako občutne kazni. S tem so bili zadovoljni tudi evropski konzuli, ne tako pa podkralj v Nankingu, ki je zahteval izročitev kitajskih veleizdajalcev kitajskim sodiščem v Pekinu. Tej zadevi so pa pritrdili poslaniki v Pekinu in dovolili, da se uredniki pozovejo pred popolno kitajsko sodišče, mesto da bi odobrili postopanje konzulov v Šanghajju. Avstrijski poslanik baron Czikanu, starosta ondotnih poslanikov je po reku »Molk je zlato« molčal, mesto da bi imel prvo besedo. Le ital. poslanik grof Gallino je imel toliko poguma, da je povedal nasprotno mnenje, a je ostal v manjšini. Če je tako postopanje častno za evropsko diplomacijo, je seve drugo vprašanje.

Rusi in Japonci.

Mej Rusijo in Japonom prav gotovo ne pride do vojske, če smemo verjeti obestranskim oficelnim poročilom. Na obeh straneh se glasom uradnih vesti pojavlja odločen odpor proti napovedbi vojske, razloček je le ta, da na Japonskem skušajo udušiti za vojsko vneto javno mnenje vladni krogi, na Ruskem pa javno mnenje protestira proti vladni nakani in želi mirnega razvoja stvari. Tako piše mej drugim list »Novoje Vremja«: Na Japonskem prevladuje neki mnenje, kot bi Rusija želela vojsko. Ko bi pa Japonci poznali notranje gibanje v Rusiji, bi radi tega ne bili v nikakih skrbih, ker rusko prebivalstvo hoče v miru živeti s celim svetom. Ruski narod, popolno edin s svojim vladarjem, ne hrepeni po krvavih zmagah. Mi želimo nasprotno, da konec na vsej črti prode velika misel svetovnega miru, ker vemo, kako kruta usoda bi zadela vse človeštvo, če se res vname velika vojska. — Vprašanje je sedaj le, kdo zmaga v tem vprašanju na Japonskem in kdo v Rusiji.

Indijski vojaki v Južni Afriki.

V angleški zbornici je pred kratkim minister Brodrick v ime vlade in večine predlagal, naj 25.000 mož indijske armade, ki se še sedaj nahajajo v Južni Afriki, deloma vzdržuje Indija sama. Ta predlog je vzbudil v vseh krogih Indije silno ogorčenje. Ne samo navadni davkoplačevalci, marveč tudi najvišji civilni in vojaški uradniki naglašajo, da je to naravnost nečuvnost angleške vlade. Vse časopisje naglašja, da Indija vselej sama vzdržuje vojaštvo, kolikor in kadar ga potrebuje, nikakor pa ne gre, da bi plačevala vojaštvo v drugih deželah. Naravnost škandal je, pravi neki list, da se zahteva od indijskih podanikov, naj vzdržujejo armado belokožcev, ko nas nihče noče priznati ravnopravnim z njimi. — Podkralj dobiva vsak dan celo vrsto protestov.

Mala Azija.

Iz Erzeruma prihajajo v Carigrad sila vznemirljiva poročila o dogodkih v Mali Aziji. Razni rodovi Kurdiv se baje pripravljajo za nove napade na Armence. Ruski konzul zahteva od svoje vlade četo kozakov v obrambo svojega konzulata.

Stanje je silno kritično.

Iz brzojavk.

Za splošno in enako volilno pravico je sklenila poljska ljudska stranka na zadnjem shodu v Krakovu prijeti zelo intenzivno agitacijo: številne peticije in zborovanja. — Baron Kučera še ne odstopi. Uradni listi pravijo, da je baron Kučera došel na Dunaj le radi tega, da se predstavi ministru Burianu. — Mandat odložiti namerava državni poslanec Schwarz. Praški »Czas« javlja, da se to zgodi že v prihodnjih dneh. — Kriza na Ogrskem traja lahko še dalje časa, ker trdijo nekateri krogi, da se prično nova pogajanja z opozicijo glede narodnostnih zahtev v armadi. Privoliti nameravajo v takojšnjo premestitev ogrskih častnikov, zasav itd. Krons se za sedaj odloči bržkone za preložitve državnega zbora. — Vstaja v Maroku. Iz Melile javljajo, da se je na francoskem ozemlju pred kratkim bil boj mej sultanovimi in francoskimi vojniki. Trije Francozi so bili ubiti. — Bivši minister dr. Rezek je naznanil na vprašanje mladočeskega kluba, da sprejme eventualno izvolitev za državnega poslanca.

Jeseniške novice.

** Podružnica sv. Cirila in Metoda.

V nedeljo, dne 2. avgusta so se polnili ob štirih popoldne prostori g. Guština. V impozantni slogi se je spet združilo, kar čuti in misli slovensko na Jesenicah. Ustanovili so tukajšnji rodoljubi podružnico sv. Cirila in Metoda, hoteči rešiti, kar se še rešiti dá v narodnem oziru. Skromen je bil početek pred nekaj tedni, a v nedeljo jih je že pristopilo in plačalo okrog 50 rednih udov. Nameravamo namreč ustanoviti s pomočjo glavne družbe otroški vrtec za tukajšnjo mladino, da nam je tujec ne pomemči. Odbor se je takole konstituiral: Prvomestnik g. učitelj M. Guštin, njega namestnik g. dr. Fr. Kogoj; blagajnik g. župnik Zabukovec; tajnik g. kaplan Zabret. V namestništvo pa gg. Fr. Rant, Podpač in Fr. Kralj. Odposlali smo posebnega zastopnika v Litijo g. visokošolca iz Prage Janko Pretnarja. Navdušenje za družbo vsesplošno. Tudi p. n. gospice in gospe so pristopile v precejšnjem številu. Živele naslednice in nasledniki! Bog daj prospeha in cveta mladi podružnici!

** Snegovi prejšnjega tedna na naših planinah tudi nam niso prizanegli. Ubila sta se dvema posestnikoma dva konja. Na kopitih se jim je namreč nabral sneg, da sta začela drseti in sta padla med skalovje in poginila.

** Zopet nesreča. Delavec Fr. Grčar iz Doba se je ponesrečil v tukajšnjem ka-

menolomu. Zmečkalo mu je desno nogo. Pripeljali so ga v bolnišnico na Hrušici.

**** Narodne Magdalene.** Ko se tukaj borimo v vedno hujšem narodnostnem boju s tujci, pa dajo nekatere „narodne“ dame prav slab vzgled, ker ščebečejo očito in prikrito, ob umestnih in neumestnih prilikah vedno le n e m š k o. Ako se ne bodo poboljšale, bomo njih fotografije poslali „Ježu“ v blagovoljno uporabo.

**** Avtomobil.** Nekov tujec z Bleda se večkrat s svojim avtomobilom vozi skozi Savo in Jesenice na Hrušico, a ker so na Jesenicah ulice ozke in na cesti vedno polno otrok, on pa vozi s silno naglostjo, ga opozarjamo, naj varje in ceni — življenje svojega bližnjega. Sicer se bomo mi jeseniški gospodarji višje pritožili.

**** Avgustov mraz.** V jutrih je bilo prejšnje dni pri nas +5° ali +6° R gor-kote.

**** Ganite se!** Če se bo gradbeno vodstvo tako trdovratno držalo svojih cen glede odškodnine za zemljišča, ki jih bo vzela nova železnica, Jeseničani, potem pa nastopite kar pravno pot! Zadnji čas bo takrat, ko bo komisija prišla na lice mesta cenit. Če bodo cenili prenizko, ne molčite, marveč ugovarjajte. Vsak naj zahteva, da se njegov ugovor zapiše v zapisnik. Zahtevajte tedaj svojega cenilnega izvedenca. Če nočejo vsi k tej zahtevi pristopiti, za-dostuje, da vsaj trije to zahtevajo. Tudi to mora priti v zapisnik. Zahtevajte dalje, da se sprejme v zapisnik, koliko vsak zahteva odškodnine in razlogi, iz katerih se zahteva višja odškodnina, nego jo hoče dati železnica. Taki razlogi bi bili n. pr.: 1. Že pred 30. leti, ko so delali Rudolfovo železnico, dali so večjo odškodnino. 2. Razmere od tedaj do danes so se silno spremenile, svet je postal vsled namnožitve delavskega ljudstva silno dražji. 3. Privatniki plačujejo kvadratni seženj po 12 kron in še več. Navedejo naj se konkretni slučajji kakor: Tancar, dr. Kogoj, krojaški mojster Čebulj. 4. Nekateri bodo imeli vsled nove železnice daljšo pot do svojih zemljišč, kar obdelo-vanje podraži, zato mora biti odškodnina večja. Vsak naj še svoje osebne razloge pove in zahteva, da se sprejme v zapisnik. Če se gradbeno vodstvo sklicuje na neka-terne, ki so z nizko odškodnino zado-voljni, ne bojte se, to nima vpliva za druge, to je le stvar dotičnikov. Zavedajte se, da je železniško ministerstvo v tem slučaju kakor privatna stranka in vsak lahko toži ministerstvo, ne oziraje se, kako se je ta ali oni pogodil z njim, toži lahko do naj-višje instance. Seveda bi se ložje in več do-seglo, ko bi vsi edino nastopili. Pridite skupaj, posvetujte se, ganite se! Po toči je prepozno zvoniti!

Glasi iz Češke.

Razstave na Češkem.

Nekaj posebnega na Češkem so raz-stave. Zanimive so po svoji raznolikosti in — mnogoštevilnosti. Češko časopisje govori s ponosom o tem. Po jubilejni narodopisni razstavi v Pragi so se jele prirejati po raz-nih čeških mestih in pokrajinah. Te dni sta odprti zopet dve: ena v Pardubicah, kjer kažejo veliko vzhodno češko gospodar-sko moč, druga pa v Hořicah, ki je glede gospodarskih in umetelnih razstav in enaka prvi, ki se pa valed tamkajšnjega po-dobarskega in kamnoseškega dela daleč od-likuje mimo prve. Veliki kamenolomi so dali povod, da so si ustanovili kamnoseško šolo, ki je prva te vrste v srednji Evropi. Leta je dala tudi motiv in povod razstavi. — Dalje mislijo prirediti hanaško-valaško okrajno razstavo v Holešovech, h kateri bodo pridružili še delavsko razstavo. Prva taka delavska razstava se je vršila lanskega leta v Pragi.

Velegrajske slavnosti.

Začetkom vsakih poštinit se že pri-re-jata več let sem vsako leto po dve slav-nosti: ciril-metodovski apo-stolat in bogoslovska aka-de-mija. Za nas je zanimiva posebno druga. Obisk letšnje prireditve je bil dosti mno-goštevilnejši mimo lani. Bli so zastopani vsi slovanski bogoslovci. Poleg čeških refe-ratov so bili še en poljski (prof. Zdziechowski) in en hrvaški (bogosl. Koritnik). Slo-venec je zastopal in govoril slovenski po-zdrav č. g. Grivec, malorusko pa Kunyckij. Največjo pozornost je vzbujal profesor Zdziechowski.

Novice iz Amerike.

§ Zanimiva hipoteza. Profesor na vseučilišču v Chicago, mr. Starr, trdi, da mora belo pleme, stanujoče v Ameriki in neprenehoma prihajajoče v novi svet, pod-leči pravo narave in postati po barvi kože podobno Indijancem. Imenovani profesor se je v teku svojega opazovanja zanimal zlasti za potomce male nemške kolonije, ki pre-biva že 100 let v Pensilvaniji. Po natančnem preiskavanju, katero je pokazalo, da ne more biti govora o kaki primesi nomadske krvi in da je kolonija v plemskemu oziru ohranila svojo čistost, se je prepričal,

da je četrti in peti rod iz Evrope došli naseljeniki dobili mnogo indijanskih znakov, namreč: črne lase in oči ter temni, rdeč-kasti odsev polti. Profesor Starr pravi: Te spremembe telesnih lastnosti se vrše tudi na posameznikih drugih narodnostij, ki so se naselile v Zedinjenih državah. Ta proces moramo torej pripisovati klimatičnim in geografičnim vplivom. Potemtakem se lahko tolažimo, če v istini izumrjo nesmrtni junaki indijanskih povesti, da se bodo duhovi „zadnjih Mohikanov“ končno le maščevali nad „bledimi lici“ in da bodo vnukom svojih zatiralcev pobarvali belo polt z barvo dobro žgane opeke.

§ Slovensko stavbinsko in posojilno društvo v Utici. In za La Salle broji zdaj 31 delničarjev, ki imajo vloženi 967.20 dolarjev. Ta denar je pravilno obre-stovan. Le če kateri odstopi pred enim le-tom, dobi nazaj samo kapital brez obresti.

§ Smrtno obsodbo izvršili so v New Yorku na gostilničarju Karolu Glaserju, ki je pobegnil iz Monakovega v Ameriko in pustil v Evropi svojo ženo in svoje dolžnike. V Ameriki pa so zasledili, da je pred leti, ko je že bival v Ameriki, umoril svojo ženo in se oženil z drugo, nakar je skoro pobegnil v Evropo zapustivši svojo drugo ženo v revščini. V Monakovem je bil dolgo vrsto let restavrater in nihče ni sumil, da je veseli restavrater morilec. V Mona-kovem se je še enkrat oženil. Ko je menil, da so v New Yorku nanj že pozabili, je po-begnil zopet v Ameriko, kjer ga je pa do-hitela roka pravice.

Cerkveni letopis.

Zlata sv. maša pred gosp. Martina

Kragl v Polji za Sotlo,

dne 29. julija 1903.

Čas je sedaj, da se obhajajo po Slo-venskem nove sv. maše. Z radostjo gledamo novomašnika v rosi mladosti pred oltarjem Gospodovim, ki je poln svetega ognja za svoj prihodnji poklic. In svetih novih maš, hvala Bogu, ni malo. Silno redke pa so zlate sv. maše, ali sekundicije, ker večina duhov-nih pastirjev gre preje kot se dočaka zlate sv. maše k pastirju vseh pastirjev. A tem večje je potem veselje faranov, če zamorejo svojega župnika pozdraviti kot jubilanta.

Tako izredno veselje doživelo je Polje v kozjanskem dekanatu. Tu je obhajal 29. ju-lija v sredo pred. g. Kragl svojo sekun-dicijo. 33 let deluje že v tej župniji in si je s svojo ljubeznivostjo pridobil srca vseh žup-ljanov. V torek na predvečer zlate sv. maše so mu priredili velike ovacije, kar bi skoraj človek na deželi ne pričakoval.

Velikanska je bila bakljada z godbo. Na stotine lučic pomikalo se je proti župnišću ob nastopu teme. Ljudje so občudovali pi-sane lampijone in še bolj umetni ogenj. S smodnikom napolnjen papir, takozvane »žabe« švigale so po zraku in med ljudmi, kar je provzročilo ne malo smeha in zabave. Po gričih so kresovi oznanjevali veselje Poljske fare.

Ta večer izročila sta g. jubilantu oba občinska zastopa Lstnič in Sedlarjevo prav-lepo izdelano diplom o častnega občanstva, kar je zelo ganilo prečast. starčka in se je solznih oči zahvalil za to odlikovanje.

V eredo, 29. julija, zbralo se je v Polji silno mnogo ljudstva, posebno iz one strani Sotle — bratov Hrvatov s paterimi častitimi gg. duhovniki. Iz domače vladikovine prišlo pa je 37 duhovnikov iz petih dekanatov. Ob 10. uri razvrsti se dolga procesija od žup-nišča v cerkev. G. jubilant stopi z azistenco pred župnišče noseč v roki palico s krasnim šopkom, katerega mu je podarila bl. gospa G e l i n g s h e i m. Tukaj mu je dekanjska duhovščina izročila po Crilovi tiskarni moj-stersko izdelano atreso čestitko. Na to sta pozdravila šolar in šolarca z izbranimi be-sedami g. jubilarja in g. nadučitelj je raz-ložil učencem pomen današnjega dneva za nje in za celo faro. Peti, ki je čestital, bil je mladenič Poljske fare in na zadnje dekle, ki sta v ginljivih besedah slavila g. zlatomašnika in se mu zahvaljevala za obilne dobrote 33letnega plodnosnega delovanja v Polju. Dolgo procesijo v cerkev so povzdig-nili kaj lepo ognjegasci iz sosednjega St. Petra pod Sv. Gorami na čelu jim spošt. g. dr. Mirko Cerkvenac.

V cerkvi, ki je bila do zandnjega ko-tička napolnjena, pridigoval je g. kn. škof. svetovalec Jožef Tombah, seve le ž njemu lastno vnebo in priručnostjo, ome-njajoč, kako zvesto je jubilar držal pri or-dinaciji dano obljubo. — K sklepu je prav-glasno in razločno prebral pohvalno pismo prevzvišenega kneza in škofa Mhaela, s ka-terim ga imenuje knez škof. duhovnim sve-tovalcem. Vidno veselje se je bralo ljudstvu z obraza, ko je slišalo tako laskave besede o priljubljenem dušnem svojem pastirju.

Po cerkvenem opraviilu izročila se je g. jubilantu d i p l o m a vrlega narodnega trga Sevnice, s katero ga isti imenuje kot svo-jega rojaka častnim občanom. S tem ime-novanjem je bil g. zlatomašnik zelo raze-seljen.

Pri obedu vladalo je kajpada veliko ve-selje, katero so poviševale resne in šaljive napitnice.

Solnce se je že pravej nagnilo k za-tonu, ko smo se poslovili od gostoljubnega g. zlatomašnika in prekrasno z zelenjem, zastavami in slavoloki okinčanega Polja s pristrčno željo, da dobri Bg da prebla-gemu g. dočakati še, da bomo prišli čez 10 let k njegovi biserni sv. maši v Polje.

Vabilo na dijaški shod.

Krščansko misleče dijaštvo priredi 24. in 25. avgusta svoj peti sestanek v Ljubljani. Izkušnja je pokazala in udeležniki prejšnjih sestankov vedo, kolikoga pomena so taki shodi za javno vzgojo in probujo izobrazujoče se mladine. In ko vabimo letos že petič visokošolce, bogoslovce in abituriente na sestanek, nas srčna želja navdaja z nado, da se bodo imenovani gospodje letos še v obilnejšem številu nego prejšnja leta odzvali našemu vabilu ter iz vseh pokrajin slovenske do-movine prihiteli enega srca in enega duha v belo Ljubljano. Saj so nam ti sestanki prva šola za bodoče širje delovanje v slovenski javnosti; podjetnost in vzajemnost, ki se je že sedaj navadimo, nam bo dobro hodila pozneje pri znanstvenem, narodnem in so-cialnem, sploh kulturnem delu, ki nas čaka v moški dobi.

Program krščansko mislečega dijaštva je znan; obsega pred vsem tri ideje, namreč katoliško, narodno in demokratično. Metoda, po kateri se skuša ono vglobiti v te ideje, mora biti znanstvena, dostojna akademika, zato tvorijo vedno glavni del sestanka znan-stvena predavanja. Tudi za letos je določe-nih trije znanstveni predavanji. Razven tega je na letošnjem programu manifestacija za slovensko univerzo in času primeren pogo-vor o sedanjem položaju in organizaciji slo-venskega katoliškega dijaštva. Kakor skrbi že organizovano katoliško dijaštvo po svojih društvi za izobrazbo duha in vzgojo srca pri svojih članih, tako imajo vsakoletni se-stanki namen, pokazati korist organizacije in ji pridobiti novih udov, zlasti pa pospe-ševati medsebojno spoznavanje in buditi zmi-sel za celokupnost.

A veljavo našega sestanka še povišuje dej-stvo, da bomo z njim javno prosvedovali za krščanska načela. To bo za nas slovesen dan. A tudi radosten in ponosni dan. Zakaj ob tej priliki se bo zopet pokazala naša or-ganična zveza s slovenskim narodom, ker bodo v našo sredo prišli zastopniki vseh njegovih slojev. Prišli bodo k nam naši pro-buditelji in vzorniki ter naši starejši tovariši, ki še delujejo po naših idejah med ljudstvom. Poveslili se bomo v njih družbi in z novim ognjem in pogumom šli na svoje delo. Pridite vsi, ki z nami soglašate, praznovat slavlje kršč. mislečega dijaštva. Ne odbijamo tudi onih, ki še ne gredo z nami, a bi nas radi spo-znali v miru in resnobi. Pade vanje dobro zrno, kaka misel ali vtisek, ki vzkali v njih in jih spremeni v naše prijatelje.

Ob istem času bo zborovala v Ljubljani »Slomškova zveza« in krščansko misleče učiteljstvo hoče prirediti z dijaštvom skupen komerz, kar bo radostno slavnost šs povzdi-gnilo in jo storilo pomembnejšo. Podrobnejši vsposed se bo ob pravem času naznanil

Pripravljalni odbor.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 8 avgusta.

»Slovenska krščansko - socialna zveza« sv. očetu Piju X. »Sloven. kršč. soc. zveza« je odposlala v Rim sv. očetu Piju X. naslednjo udanostno brzojavko: Cen-tralna zveza slovenskih krščanskosocialnih društev, v kateri so tisoči katoliških mož po načelih Leona XIII. blaženega spomina vernemu slovenskemu ljudstvu na korist in izobrazbo svoje moči združili, polaga pred Vašo Svetost prisego najvdanejšje pokorščine, izraža pristrčno veselje ter voščila in ponižno prosi očetovskega blagoslova za svoje delo-vanje.

Shod volivcev katoliško-narodne stranke iz občin sodnih okrajev Ljubljana, Vrhnika, Litija, Višnja gora, Ribnica in Ve-like Lašče bo, kakor smo že poročali, dne 13. avgusta ob 3. uri popoldne v Ljub-ljani. Gospod dvorni svetnik S u k l j e bo razvil svoj program. Vstop na shod je do-voljen le katoliško-narodnim volivcem, ki se izkažejo z vstopnico. Kdor bi je še ne imel, dobi jo v našem uredništvu.

»Manever«, ki ni ljub nemško-slovenski zvezi. »Narod« je prišel na dan zopet s »strašnim manevrom«. »Slovenec« se je odločno postavil za pravice slovenske ve-čine v trgovski bolniški blagajni in namestu, da bi »Narod« isto takoj storil in ne vedno prisiljeno capljaj za »Slovenec« ter boj proti nemški nasilnosti v trgovski bol-

niški blagajni odločno nadaljeval, upije, da je naša poročanje — »manever«. Da bi po-ročali kaj neresnice, nam niti »Narod« oči-tati ne more. Kaj torej kričite o »manevru«? Nastopite raje tako odločno proti nemški predrznosti, kakor smo mi! Namestu da bi »Narod« to storil, vleče za tisto vrstico, za katero vedno vleče, kadar je v zadregi, češ — vidite, »klerikalci so, ki hočejo za črno internacionalno ribariti.« »Narod« meni, da kadar to zakriči, morajo vedno vsi ljublj-an-ski trgovski pomočniki ležati na trebuhu. T o je manever! A razmere so sedaj že dosti jasnejše in trgovski uslužbenci vedo s a m i, kaj jim je storiti, ter ne potrebujejo nobenega sveta od »Narodove« gospode, ki jih itak samo pozna za volitve in za žrtve. Kako čudovito slabo vest morajo imeti go-spodje pri »Narodu« napram trg. pomočni-kom, kaže to, da »Narod« volitve v trgov. bolniško blagajno kar pomeša z občinskimi volitvami v strahu, da bi tudi ondi enkrat trgovski pomočniki utegnili misliti po svoje in ne tako kakor jim velevala slovenska nemška zveza. »Na-rod« trgovskim pomočnikom kar diktira, da zanje »je in mora ostati evan-gelij držati se narodno napredne stranke.« Res silno liberalno in za gospode, ki menijo, da bodo na podlagi takega »evangelija« v Ljubljani vse počeli, vse kar bi hoteli in se politično bratili z Nemo, jako prijetno. Res smejeti se je pred »Narodov« strahom pred zdravo opozicijo v občinskem svetu! Pri vsaki priliki in nepriliki daje duška svojemu strahu, celo ob zato tako neumestni priliki pri volitvah v trgov. bolniško blagajno, in vendar je naša opozicija v trgovski zbornici že v eni sami osebi g. K r e g a r j a poka-zala, da koraka po pravi slovenski in go-spodarski poti. O tem »Narodovo« kloba-sanje ne bo nikomur zavezalo oči, tudi tr-govskim pomočnikom ne! Včeraj se je »Na-rodu« vsa Ljubljana smejala, da je privlekel o tej priliki na dan o b č i n s k e volitve in »klerikalizem«. »Druzega pa res ne zna«, so dejali ljudje, »kaj se jezi na »Slovenca«, pisal naj bi raje tudi on takoj tako radi-kalno, odkrito in resnično; nekateri so pa pristavljali, da bi »Narod« rad še pred volitvami v trgov. bol-niško blagajno pričel prepir mej dnevnika ma, namestu da bi se z vsem ognjem zavzel za slovenske pravice. Tak prepir radi trg. bolniške blagajne mej Slovenci bi bil selaj Nemoem jako ljub in res — rodila ga je vče-raj v »Narodu« slovensko-nemška zveza! Mi seve na te lima-nice ne bomo sedli in bomo še nadalje pi-sali odločno v dosedanjem smislu, naj bo »Narodu« to prav ali ne. »Narod« naj se potem krega sam nad seboj in nad svojo neumnostjo. »Klerikalni bavbar« naj »Slo-venski Narod« kar skrije mej staro šaro! Ta »bavbar« je že tako raztrgan in obrab-ljen, da prav nič ne vleče. Ta »bavbar« dr. Zarnikovega postopanja ne bo olepšal. Zakaj niste šli zadnje nedeljo poslušat po mestu in na Koslerjev vrt kritike slov. trg. usluž-bencev gledé postopanja zastopnika politične oblasti. To bi dobili na uho mrzel, tuš, da bi Vas »žajfarja« vkljub šentjakovski vročini mrzlica stresala. Pa tega ni pro-uzročil »Slovenec« »manever«, ampak raz-sodnost inteligentnih uslužbencev, ki so rekli, da bi znal ta občni zbor voditi tudi marsi-kdo izmed njih, če tudi ni jurist, a vodil bi ga — brez blamaže! Nikar se še zdaj ne smešite, ko Vas nobena žajfa ne opere! Kaj imajo neki konsumi s tem obč. zborom opraviti? Kdo ustavlja kake nove kon-sume? Kdo dela več škode trgovcem, kakor uradniško konsumno društvo? Tudi o boj-kotu, s katerim smo baje nekoč namigavali nekaterim tukajšnjim »Narodovim« pristašem, kar tiho bodite! Teh gospodov no-benega ni bilo na občni zbor trgovskega bolniškega dru-štva, noben ni imel poguma, da bi glasoval proti Nemcem! Taki niso nič boljši, kakor nemškutarji. Da bi od njih morali poslušati samo zabavljanje proti »klerikalcem«, v katerem edino so mojstri, tega od nas nihče zahtevati ne more.

Dalje v prilogi II.

Vesel napredek — ne žalosten konec. Včerajšnji »Narod« piše: »Žalosten konec. V uradnem listu čitamo naslednji inserat: „Katol. delavsko društvo v Sori se je valed izstopa vseh članov prostovoljno razšlo. Preska, dne 24. julija 1903. Janez Brenc.« — »Narod« menda ne ve, da se je ondi ustanovilo kršč. soc. strokovno delavsko društvo in poleg tega društva tudi izobraževalno društvo, kar znači le napredek v socialnem oziru ter so zato iz prejšnjega društva z zastarelimi pravili člani prestopili v novi društvi, ki ste pa pridobili toliko novih članov, da je to za nas le vesel napredek ne pa žalosten konec. Konec se pozna le pri mnogih liberalnih čitalnicah.

Duhovne vaje za učiteljice se bodo v uršulinskem samostanu leta začele 30. avgusta zvečer ter trajale do 3. septembra jutraj, ne kakor je bilo pomotoma naznanjeno v »Slovenskem učitelju«, 26. avgusta. Gospodične učiteljice naj se pravočasno oglase pri predstojništvu samostana. Drugi dan ali celo tretji dan eksercij priti, ni dopuščeno. Pač bi morebiti nekaterim drug čas bolj prijal — ali vsem ustredi itak ni mogoče, in se je zato moralo ozirati na večno.

Shod v Rušah. Na shodu v Rušah, na katerem je poročal poslanec Robič, so bile sprejete naslednje resolucije: 1. Volilci iz Ruš in bližnje okolice izražajo svojemu drž. in dežel. poslancu popolno zupanje in ga prošijo, da dela s svojimi tovariši Jugoslavnici vedno z vso energijo, da dosežejo Slovenci svoje pravice. — 2. Volilci iz Ruš in bližnje okolice zahtevajo solidarno s svojim poslancem, da se uvede za volitve v drž. in dežel. zbor splošna, jednaka volilna pravica. — 3. Volilci iz Ruš in bližnje okolice zahtevajo od vlade, da se jim ustanove slovenske srednje, gospodarske in obrtne šole, ker ne morejo nikdar upati, da bi v svojo samizobrazbo dobili takih šol ali takšne zaslonbe od dežele. — 4. Volilci iz Ruš in bližnje okolice se zgražajo nad grdimi napadi nemških štajerskih časopisov na slovenski narod in obljubujejo, da bodo odgovarjali na tenarodne napade le na gospodarskem polju z geslom: »Svoji k svojim.« — 5. Tukajšnji volilci zahtevajo od vlade v vseh uradih in šolah na Spodnjem Štajerskem uradnikov, ki razumejo jezik naroda in so mu naklonjeni. — 6. Zbrani zborovalci izražajo željo, da slovenski poslanci ne opuste zahteve, dokler se ne ustanovi vseučilišče v Ljubljani.

G. Ignacij Borštnik ne pride k slovenskemu gledališču, ker mu uprava hrvaškega gledališča ne da odpusta.

Solska vest. Provizorični učitelj gospod Anton Kadunc v St. Jerneju je imenovan provizoričnim nadučiteljem na ljudski šoli v Strekljencu, polit. okraj Črnomelj.

Umrl je v Spodnji Siški umirovljeni c. kr. poduradnik državne železnice Ivan Adlasnik. Pogreb je bil danes popoldne.

Samomor. Z Dunaja se poroča, da se je ondi obesil 32 let stari zasebnik Avgust Domladiš iz liirske Bistrice radi izgub pri borznih spekulacijah.

Uboj. Preteklo soboto so se stepili delavci na cesti pri Zagorju ob Savi. Rudar Jožef Zobovnik je dobil z nožem več ran. Drugi dan je umrl.

Ženo umoril. Dne 3. t. m. so našli 37 let staro posetnikovo ženo Margareto Podstudenšek iz Podstudenca, okraj Kamnik, mrtvo pod streho svoje hiše. Preko vrata je imela rano, zadano ji z nožem od spredaj. Rana je segala do kosti. Orožniki so dognali, da je Margareto Podstudenšek umoril 3. t. m. popoldne njen mož Martin Podstudenšek radi njenega lehkomisljenega življenja. Na moževi obleki so bili sledovi krvi. Podstudenšek je že v zaporu in pride pred ljubljanske porotnike.

Gibanje mej koroškimi Slovenci. V Gozdanju so ustanovili katoliško izobraževalno društvo. Pravila je deželna vlada potrdila z odlokom v pravilni slovenščini. Čudno! Na deželni vladi v Celovcu znajo slovenski, ne znajo pa na okr. glavarstvu in ne v občini sami!

Nove številke dobe tržaške hiše. Z nadevanjem teh novih številke se prične sredi avgusta.

Zveza tiskarjev. Iz poročila o delovanju avstrijske zveze tiskarjev posnemamo sledeče postavke: Zveza obstoji sedaj že deveto leto in je lanskega leta obsegala 15 tiskarskih društev, ki so imela poleg glavnih sedežev tudi svoje podružnice. Društveniki vseh 15 zvezinih društev so raztreseni po 234 mestih in trgih. Koncem lanskega leta bilo je v zvezi 10.412 udov. Tiskarjev, ki ne pripadajo k zvezi, je po vsej Avstriji le 1057.

Slavohlepni samomorilec. Oni Kavčič, ki je hotel po svoji smrti na ta način slaven postati, da se je v nedeljo v St. Juriju ob navzočnosti ogromne množice pri veselici ustrelil, sklenil je bil že pred enim tednom to storiti. Celi teden je že pravil po Ljubljani, da pojde v nedeljo v St. Jurij k veselici, da se pa nikoli več ne vrne. Vzrok baje je bila neka tožba, katero je imel s svojo sestro in katera je končala za njega neugodno.

V Toplicah na Dolenjskem se mudi glavni skladatelj »Naprej zastava Slave« g. Dav. Jenko iz Beograda.

Občinski zastop v Podgradu je oblast razpustila vsled odstopa župana g. Slavojca Jenka. Dež. odbor v Poreču je vzel to odredbo polit. oblasti na znanje ter je predložil imenovanje začasne uprave v rečeni občini. Opravičeno smo radovedni, kako je tem povodom ukrenejo naši dobri prijatelji v Poreču in oni v Trstu, ki so nam skoro še boljše prijatelji!

Žrtva žganjepitja. Mrtvega so našli v hlevu Janeza Bostnika v Dulah njegovega 47 let starega hlapca Tom. Debevo. Kakor so poizvedbe dognale, ga je žganje zadušilo.

Ponesrečeni skok iz vlaka. Na postaji v Medvodah skočil je iz voza precej vinjeni krojač Janez Korošec iz Trate pri Vižmarjih ter je tako nesrečno priletel na gramoz, da je zadobil tri precej globoke rane na glavi. K njegovi sredi je bilo, da je padec pravočasno zapazilo osobe stoječega vlaka ter tako preprečilo nadaljnjo premikanje vlaka, ker bi sicer bil Korošec gotovo prišel pod kolesa.

Otrok utonil. Ana Zabukovec, posetnikova žena na Skofelci, je nalezila vrečo žita na ročni voziček, da ga popelje osem let stara Rozika v mlin, kateri se na haju med Skofeljo in klancem. Dekleta je spremlja še ne dve leti stara sestrica Francika do brvi, po kateri se pride čez potok Moščenice k mlinarju. Starejša deklica je pustila voziček z žitom in malo sestrico na travniku pred brvjo, sama je šla pa mlinarja klicat, da bi odnesel žito v mlin. Ko se zajedno k vozičku vrnela, zapazila je deklica, da ni male Francike in res sta jona šla kakih 50 korakov od brvi mrtvo v vodi ležati. Pripomniti je še, da je le lansko leto Ani Zabukovec na barju tudi en otrok na ta način ponesrečil, da je v ogenj zašel in vsled opeklin umrl. Torej matere, pazite na otroke.

Grozen zločin. Iz Šmartna pri Litiji se poroča: V torek sta šla dva tuca proti Šmartnem. Eden izmed njiju je bil star okrog 40 let, bosonog, drugi je bil nekoliko stareji. Med silnim preklinjanjem se je prvi spravil nad znamenje, ki stoji ob potu od Pristave do Vintarjevca. Zdrobil je tri podobe Križanega, eno na Pristavi, in dve proti Vintarjevcu. Odrtnal oziroma odbil je podobam roki in nogi in med tem satanskim počestjem strašno preklinjal Boga. Na enem kraju je vrgel razbito podobo v grm. Drugi tujec ga je gledal pri tem delu. Neka žena na Pristavi je to videla, a se ni upala oglasiti, ker je bila sama doma. — Ljudstvo je silno ogorčeno in ko bi dobilo zločinca, dalo bi mu zaslužen plačilo. Upamo, da ne odide hudobnež kazni.

Iz Strajlišča pri Kranju se nam poroča, da se bodo ondi od domačih diletantov dne 16. in 23. t. m. — seveda ob ugodnem vremenu predstavljali pri »Ješetu« Rokovnjači. Priprave se pridno vrše, tako da je upati, da bo vsak obiskovalec zadovoljen. Natančni vspeled se objavi pravočasno.

Zahvala. Podpisani odbor gasilnega društva v Postojni izreka vsem p. n. gostom, ki so nas o priliki nedeljske vrtno veselice s svojim posetom počastili, svojo najiskrenejšo zahvalo. Posebno se pa zahvaljuje vsem p. n. darovalcem daril, velečenjenim gospodičinam, ki so drage volje prevzele razpečavanje kart, in končno vsem, ki so bodisi na kakorkoli si način pripomogli do nepričakovane gmotnega in moralnega uspeha. Bog plati! Na pomoč! Odbor.

Dobavni raspisi. C. kr. trgovsko ministerstvo naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da namerava c. in kr. vojno ministerstvo po javni konkurenci pri malih obrtniških izdelkih pripraviti za leto 1904 različne predmete iz usnja za vojaško opravo. Dobaviti je vsakovrstne čevlje, jermena, tornistre, taške i. t. d. Vsak obrtnik se mora sam ali kot ud kake obrtne zadruge vdeležiti do-

bave, vendar pa mora v obeh slučajih posredovati pristojna zadruga. Ponudbe je kolekovati s kolekom za 1 K. in najkasneje do 15. septembra 1903 do 12. ure opoldne vložiti pri oni trgovski in obrtniški zbornici, kjer ponudnik biva, na Kranjskem torej v Ljubljani. Varščine in uzorcev ni treba predložiti. Natančnejši pogoji, ponudbeni uzorci in zaznamki predmetov in cen se lahko vpregledajo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. — C. in kr. pomorski stavbeni urad v Pulju je naznanil trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da je razpisana dobava različnih vrst lesa za l. 1904. Dobaviti bo približno 50 vagonov rezanega in približno 30 vagonov stavbenega lesa. Ponudbe je najkasneje do 20. oktobra t. l. priporočeno poslati pod naslovom: »K. u. k. Marine-Land u. Wasserbau Amt« v Pulj. Izvod dobavnega razpisa, obsegajoč natančnejše podrobnosti in dobavne pogoje je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na upogled.

„Mladeniški shod“ pri Sveti Trojici in pri sv. Lenartu v Slov. Goricah. O tem lepem „Mladeniškem shodu“ v Slovenskih Goricah se nam piše na sirove »Stajerčeve« napade od sv. Trojice: Lep, krassen dan je bil 12. julija za sv. Trojico, dan, ki ostane vsem našim tržanom živo v spominu. Naša stanovska družba je vse goste iz kakih 20 župnij kar najslavesnejše sprejela, postavila je slavoloke ter okinčala mlaje okrog cerkve. Prvi so prišli fantje od sv. Petra pri Radgoni v procesiji med petjem. Prepevali so ti najlepše. Marsikomu so se nehote veselja lesketale solze v očeh. Mladeniče iz mariborskega in ptujskega kraja je naša družba sprejela z zastavo pri društveni hiši. Jedva smo prišli do cerkve, že smo hiteli mladenci od murske strani nasproti. To je bilo veselje, to je bila radost! Pokali so topiči, peli naši zvonovi, vihrale zastave, nebo se je prijazno smehljal, stara lipa pred cerkvijo pa je pihljala hladen lad na utrjene, a krepke fante. Vse je bilo veselo, vse pobožno navdušeno, ko so prišli vrli fantje ter peli znano romarsko pesem iz stoterih grl: »Presveta Marija, podaj nam roko...« — In vendar čudite se, vse to se vidi nemčurškemu »Stajercu«, ključ in kletva, izzivani in spovanje nemčurjev!! Tudi na prižnici ni črnil g. pridigar niti besedice, ki bi izzivala. In »Stajerec« kvasi, da se je prednedeljskim zborovanjem pridigalo povseh župnijah, da bodo imeli očetje smrten greh, ki ne puste svojih sinov k shodu. Gotovo je to slišal samo poročevalec resnicoljubnega »Stajerca«, drugi vsakdo ve, da se je le shod priporočal, a »Stajerečevih« besed ni nihče slišal — ker se govorile niso nikjer na prižnici. — Kar kvasi »Stajerec« o popivanju in prepevanju v gostilni Goloba, je Stajerec kaj perfidno zasulak, češ mladenci so krivi in oblatimo jih. Pa stvar je ta. Res je bil P. Hamler pozvan iz spovednice, da naj gre mirit fante k Golobu. Pa kakšni fantje so bili ondi? Samo eden je bil naših tam, drugi so pa bili samo pristaši »Stajerca«, oni fantje, ki so na popoziv »Stajerca« prišli k shodu, ne molit ampak regovili, kakor jih je njih oče naučil. P. Hamler jih posvari, a oni se ne zmenijo za to, marveč še dalje pijo in prepevajo — a to med službo božjo. Ljudje, ki so stali okoli cerkve, ker niso mogli notri, ko je bila cerkev natlačena polna, so se jezili nad njimi, kakor tudi nad gostilničarjem, da ima v tem času odprto. To je sad semena, ki ga seje pobožno-hinavski »Stajerec«! Nadalje jeclja »pobožen« »Stajerec«: In ti so šli k obhajilu! In ti so šli. A kam? K Mlinariču v gostilno so šli, ker jim je soperica v gostilni blizu cerkve postala mučilna, da ne bi prišli navskriž s sodnijo, in tam so se izrazili, da niso prišli semkaj molit. Tudi o tem nikdo nič ne ve, da je kdo medajlo prodal razun »Stajerečevega« dopisnika; pa če je bil kdo tak, ni čuda, bil je »Stajerečev pristaš«! Nadalje piše »Stajerec«, da je moral posredovati celo žendarmarijo. Pa tudi to je gola laž. G. Horvat je prišel res v gostilno, a ni imel ondi nič opravila — bil je ondi zastoj. Ti fantje niso marali za sv. obhajilo; zahvalijo naj se pa svojemu očetu »Stajercu«, da jih je najprej zapeljal — sedaj jih pred celim svetom barva kot bogoskrunce. In zdaj vidite fantje, kakega lepega očeta imate v Ptuj!

Eden navzočih.

Vojaške vaje na Kranjskem. Pešpolk šte. 27. ima 11. t. m. vaje okoli Velikih Lašč. Dne 13. t. m. pride polk za štiri dni v Ljubljano. Na Rakeku je pešpolk šte. 87. ki pride preko Logatca in Vrhnike v Ljubljano, kjer bo 12. in 13. t. m. Pešpolk šte. 97. je danes in jutri na Vrhniki in pride dne 10. avgusta za tri dni v Ljubljano.

Gost iz Nemčije. Te dni se mudi na Slovenskem g. g. rektor Köster iz Hamburga. Prisel je na Slovensko, da se popolnoma nauči slovenščine, katero že sedaj jako dobro govori in spretno vodi društva slovenskih delavcev v Hamburgu. G. rektor

Köster se je radovoljno učil slovenščine in požrtvovalno oskrbuje dušno pastirstvo mej ondnotnimi Slovenci. Tak mož pač zasluži naše spoštovanje. Te dni se g. rektor mudi na Sveti Gori. Iskreno mu kličemo: Dobro došel mej Slovenci!

Pri sv. Kunigundi na Pohorju so, kakor se nam poroča, v zvoniku imeli sicer lepo zvonilo, a vrli župljani pa njihov župnik, gosp. Šelih, so želeli imeti še močnejše zvonove. Izmed dosedanjih četvero komadov so oni dan eden zvon odpeljali k cerkvi-podružnici »pri Sv. Jakobu«, a za župnijske cerkev jim je vlak privlekel dvajseta, da sedaj tukaj poje njih petero. Krasna dva zvana nova so minoli četrtke vprido mnogobrojnega ljudstva domačega in sosednjega slovesno posvetili. Dotične obrede izvršil in potem pridigal je prečast. gospod Ogradi, intul. opat in župnik celjski. Potem je sv. mašo popeval veleč. gospod dekan Hrastelj. Zvedenci so občudovali pevce, katere je bil izuril domači župnik. Bodi še pristavljeno, da je primerne kronograme za oba zvana oskrbel po škofovini malokje osebno nepoznani gospod kapelan Vido Janžekovič; njegovo ime je celo poštam dobro znano, n. pr. nedavno se je pripetilo dvakrat, da sta odpošiljavca na adresu pozabila pripisati ime bivališča, oziroma pošte adrese, a poslatev je brez vsakega ovinka dospela adresatu v roke.

Bohinjska železnica. Iz Boh. Bele, 5. avg. Pretekli terek so začeli vrstati predor skozi Zako nad Boh. Belo. Pripravljalna dela za predor je prevzela družba Gross & Bischof, ki vrta tudi na Hrušici. Tu se je stalno naselil oddelek c. kr. vodstva za gradnjo državnih železnic. Začetkom septembra meseca se bodo oddali posamni oddelki proge, katere imenujejo »loze«. Takrat se prične delo na celem žrti in na Belo pride nad jeden tisoč delavcev. Belanski loz sega od Zake do Steng ter je nad 8 km dolg. Treba bo zgraditi 2 predora, prvega v Zaki, drugega nad Belo. Savo bodo premostili 4 krat. Pravijo, da bodo le samo v belanskem lozu zazidali in zakopali nad 7.000.000 K. Prva dva mosta od Boh. Bele proti Stengam bosta iz rezanega kamna po 40 metrov visoka in 50 metrov široka. Inženjerji so na ta dva mostova, oziroma na njih načrte, posebno ponosni. V celi Avstriji ne bosta imela para. Ker namreč v savski strugi ne bo nobenega stebra, bo samo en mostni obok prepregel celo strugo. Sodnijska cenilna komisija, katere odkupuje svet za železnico, se bliža sedaj Boh. Beli. Ker naši sosedje na Jesenicah in Dobravi tožijo, da se svet zelo nizko ceni, jo Belani nič kaj z veseljem ne pričakujemo. Polja nam že sedaj silno primanjkuje. Železnica nam bode razrezala najlepše njive. Ubogi kmet, ako bo od železnice za zemljo še manj dobil, kot bi jo sosedu lahko prostovoljno prodal. — Tako nam bode železnica poleg malih kapljic medu prinesla prav veliko pelina.

Razpisani učiteljski službi. Na mestni nemški deški šoli v Ljubljani je do 25. avgusta mesto učitelja, na enorazrednici na Črnučah pa do 31. avgusta mesto učitelja vodje.

Dobavnice kolekovane. Upravno sodišče je razsodilo, da je dobavnice (dobavne liste), če je na njih poleg kakovosti in količine označena tudi le enotna cena blaga, smatrati za račune ter jih tem enako kolekovati.

Sejmi po Slovenskem. Na Kranjskem: 10. v Ribnici. Sempetru na Notr., Dvoru, Rovtuh, Dobu. Železniki, Kamnigoric, na Igu, Travi, v Radečah in pri Sv. Lovrencu na Temenici; 11. v Senožečah; 13. v Toplicah; 14. v Leskovcu. — Na slovenskem Štajerskem: 10. v Lučah, Brežicah, Podčetrtnem, Radgoni, Slovenskem gradu, pri Sv. Barbri, pri Sv. Mariji v Jarenini, pri Sv. Lovrencu pri Ptuj, pri Sv. Lovrencu v Puščavi in Cmureku. — Na Koroškem: 11. v Beljaku, St. Lenartu in Strassbergu. — Na Primorskem: 11. v Palmi in Vidmu; 12. v Sežani.

Ljubljanske novice.

Slavnost 25letnice okupacije Bosne in Hercegovine v Ljubljani. Odbor za proslavo 25letnice Bosno Hercegovske okupacije v Ljubljani je imel 8. t. m. svojo sejo ob 8. uri zvečer na vrtu restavracije »pri novem svetu«. — Pri tej seji je gospod oficial Pogachnik pozdravil častne odborove člane, kateri so bili tudi navzoči: gg. nadsvetnika Svetek-a, ravnatelja Senekovič-a, dr. Svetina. Povedal je tudi, da kažejo pole dobitkov prav dober vspeh in veselica bi utegnila zelo zanimiva biti, ker je zanjo zanimanje v Ljubljani in po deželi vedno večje. Odbor je nadalje sklenil, da se »Društvena godba« naprosi, naj bi predvečer, t. j. 14. t. m. imela po mestu mirozov. Dalje, da se vdeleženci mestni kakor tudi izvenmestni zberejo 15. t. m. pred pol 9. uro popoldne v restavraciji »Novi Svet« in ob pol 9. uri odkorakajo z godbo na čelu v nunske cer-

kev k sv. maši, katero bo daroval č. gosp. dr. Svetina. Po sv. opravi se zopet skupaj vrnejo v restavracijo. Kdor izmed jubilarov ima uniformo, se udeleži slovesnosti v uniformi, drugi v črni oziroma v praznični obleki; vsi jubilarji si pripnejo kolajne, s katerimi so bili odlikovani po okupaciji. Čisti dohodek popoldanske veselice in prebitki na dobrih letih je namenjen za spominke pri okupaciji padlim vojakom, ki bo postavljen pred novo vojašnico na vže določenem prostoru. Ob pol 1. uri pop. je na vrtu restavracije »Novi svet« skupni obed sobojevnikov iz leta 1878. in ob 4. uri popoldne se prične istotam »vrtina veselica«, pri kateri bodo sodelovala vojaška godba slavnege c. in kr. pešpolka kralj belgijski št. 27. — Vstopnina k vrtini veselici znaša 40 v. za osebo; čisti dohodek veselice je namenjen za napravo spomenika padlim domačim vojakom v Ljubljani. Sodeč po predpripravih smemo pričakovati, da bo veselica, kakor vsa slavnost jako častno izpadla. Odbor je ukrenil, da bodo udeležniki, ki pridejo po železnici, na kolodvorih pričakovali odborniki. V trajen spomin slavnosti se bodo prodajali črnotrneni trakovi s posebnimi napismi, pri vrtini veselici pa med drugim tudi nalašč narejene razglednice. Zelo obsežni vrt restavracije »Novi svet« bo lepo okrašen in električno razsvetljen. Odbor 40 v. je naprosil opozoriti na to, da je nujno želeži, da pridejo sobojevniki iz l. 1878. z vojno svetinjo, eventualno tudi z drugimi vojnimi dekoracijami. Udeležniki skupnega obeda naj naznanijo odboru svojo udeležbo ter priposljejo znesek (3 krone za osebo) za obed najkasneje do 10. avgusta, ker bi se sicer nanje ne moglo ozirati.

Poročil se bo dne 10. avgusta gospod Ciril Globočnik, pristav banke »Slavije«, z gđd. Emo Winterhalter.

Umrli je včeraj popoldne soproga gospoda Ivana Dražila, vodje mestne posredovalnice za delo in službe, gospa Helena Dražil rojena Šusteršič. Naše iskreno sožalje!

Novi »prerok« in »samaritan« M. Stergar sklicuje z nekim »odborom« za jutri na Aurov vrt »velik ljudski zbor«. Razume se, da bo na tem zboru ista konfuznost, kakor v Stergarjevem novem listu.

Nad 700 grozdov na eni trti je na vrtu g. R. o. m. a. na Poljanskem nasipu.

Na cesti umrl. Franc Leben, 47 let star, hišni posestnik in zidar, stan. v Bizoviku št. 53 je včeraj zvečer na poti domov v Hradeškega vasi nagloma umrl. Našli so ga mrtvega ležati ob cesti. Na lice mesta došli policijci zdravnik dr. Ilner je konstatiral, da je Lebna zadela srčna kap. Leben je bolehal dlje časa za jetiko in je bil v zadnjem času tudi v bolnici. Truplo so prenesli v mrtvašnico k sv. Kristofu.

Ovira na električni železnici. Jakobu Jasenovicu, hlapcu pri Zakotniku v Tesarskih ulicah št. 3 se je včeraj popoldne na Dolenjski cesti pred Kramarjevo gostilno zvrnil voz z deskami na progo električne cestne železnice, valed česar se je moral električni voz ustaviti, dokler se niso deske odstranile.

Najdeno. V bližini gostilne g. Dermastija našla se je v sredo listnica z nekaterimi listinami. Oglasiti se je na Ježici hišna št. 11.

Tukajšnja vojaška posadka bo prisostvovala jutri ob 8. uri zjutraj v cerkvi sv. Petra maši zahvalnici povodom izvolitve papeža Pija X.

Zidarska dela v Ljubljani. Novo hišo arhit. Smielowskega v Dalmatinovih ulicah so ometali do polovice. Nova stavba (trinadstropna hiša) Filipa Supančiča ob Bleiweisovi cesti je dograjena. Poslopje gospe Josipine Schumijeve v Gradišcu št. 9 so ometali. Hiši Jak. Accetto na Sv. Petra cesti, J. Sokliča Pred konjušnico in vilo inž. Spaleka bodo do konca prihodnjega meseca ometali in osnažili. Urbančeva hiša na voglu Svetega Petra ceste je v pritličju in mezzaninu ometana. Ob Miklošičevi cesti so te dni pričeli kopati temelj za novo hišo hotelirke Josipine Počivavnikove. Temelj za poslopje mestne hranilnice v Prešernovih ulicah bo ta mesec izkopen. Delo je prevzel g. Josip Turk ml. Prihodnji mesec prične z zgradbo stavbenik F. Supančič. Pri Fr. Cacakovi hiši ob Rimski cesti in županovi hiši ob Dunajski cesti so položili tlak. Prihodnji teden prične tak tlak polagati ob poslopju »Kmet-ske posojilnice.« Olepšali so zadnje dni hiše: št. 9 in 11 v Cerkvinih ulicah, št. 16 na Krakovskem nasipu in št. 3 ob Rimski cesti. Rekonstrukcijska dela izvršujejo še pri hiši št. 15 v Florijanskih ulicah. Na dvorišču J. Schreyeve hiše v Gradišcu se je sezidalo neko manjše poslopje. Pred deželnim dvorcem so začeli vendar že enkrat prostor snažiti. Vodomet, olepšava in pritrditev železne ograje se izvrši to jesen. Na poslopju »Nar. tiskarne (na dvorišču) se postavlja železna mreža za strešno svetlobo. Pred Weinlichovo vilo ob Erjavčevi cesti asfaltni tlak še ni napravljen. Pri vojaškem strelišču ob Dolenjski cesti se zidarska in kamnoseška dela nadaljujejo. Delavcev (zidarjev) primanjkuje.

Na oklicih so: G. Janko Kocjan odvetn. solicitor z gđd. Marijo Primožič, g. Davorin Ivanuš, paznik z gđd. Franjo Vovk, gospod Andrej Verbič, knjigovodja z gđd. Marijo Pogljajen, g. Anton Dodič, čuvaj z gđd. Ano Bernard, Janez Rupar, železn. uslužbenec z gđd. Marijo Putzel.

Posredovalno delovanje mestne posredovalnice za delo in službe v mesecu Juliju V splošnem je ostalo razmerje skoraj povsem jednako tako s prejšnjim mesecem, kakor z onim lanskega leta. Ker je v tem času mnogo dela proti dnevnu plačilo, se to zlasti pozna pri poslih za kmetško delo, katerih povsem primanjkuje, tako moških kakor ženskih. — V ostalem so dobivali posli dokaj lahko službe, osobito hišni, gostilniški in prometni uslužbenici. Poleg teh je bilo oddanih tudi nekaj prodajalk in trgovskih slug. Posredovanje z vajenci in stanovanji tudi v tem mesecu ni imelo zaželenega vsepa. Ker je sedaj letovišna sezona, je došlo zlasti mnogo unajnih naročil.

Pevskega društva »Ljubljana« izlet v Gameljne se vrši jutri. Odhod ob 1:55 uri z državnega kolodvora do Tavčarjevega dvora, od tu z vozovi k Jerasu, kjer bo petje, sviranje mengiške godbe in prosta zabava. Za dobro pijačo in dobra jedila je preskrbljeno. Na svidenje!

Izlet »Merkurjev«. Slovensko trgovsko društvo »Merkur« opozarja svoje člane in prijatelje društva še enkrat na jutrajšnji izlet čez Vintgar na Bled. Zbirališče točno ob 7:47 uri zjutraj na južnem kolodvoru tudi ob dvomilijem vremenu.

Splašeni konj. Včeraj popoldne se je na Dolenjski cesti konj Ivana Kovača, posestnika v Savnici v kočevskem okraju, splašil električnega voza in je ušel. Med diranjem je zlomil oje, na kar se je Kovaču posrečilo ga obdržati in ustaviti.

V Ameriko. Danes ponoči odpotovalo je v Ameriko 73 izseljencev.

Prisiljenec na počitnicah. Marko Gospodarič se je navelical dela v prisilni delavnici in si je hotel zopet malo odpočiti. Včeraj je pobegnil od dela in postopal v bližini mesta. Na večer ga je zasačil pri južnem kolodvoru policaj, ki ga je prijel in odgnal nazaj v prisilno delavnico.

Neprostopljiva kopelj v Gradašici. Ivan Poreber, sin delavca Alojzija Porebra, stan. v Cerkvinih ulicah št. 21 je šel včeraj zvečer po vodo v Gradaščo. Pri zajemanju vode je padel in precej deroča voda ga je odnesla naprej. To je videl delavec Anton Marovt, stan. v Cerkvinih ulicah št. 21, je šel v vodo in potegnil fanta na breg.

Izgubljeno. Josipina Elsner, stan. v Gosposkih ulicah št. 15 je izgubila včeraj na poti od Valvazorjevega trga po Rimski in Bleiweisovi cesti in po Latermanovem drevoredu srebrno uro in pozlačeno verižico z obeski. — V Križevniških ulicah je izgubila neka dama zlato brožo z diamanti in brilanti. — Jožef Romozer, prostak pri topničarskem polku je našel včeraj zvečer v Igrških ulicah stroj za rezanje cevi, katerega je bil izgubil Ivan Pistotnik, delavec pri Eckerju. Stroj je vreden 660 kron.

Vstaja na Balkanu.

Porta je sporočila avstro-ogrskemu in ruskemu poslaniku, da načelnik tolpe Jovan v Konicovi in v okolici (distrikt Jenidič) vspodbuja prebivalstvo za vstanek in je organizira. Monastirski vali poroča, da so našli pri županu kraja Lihdše blizu Monastira okrožnice in razne druge revolucionarne papirje, iz katerih se razvidi vsa organizacija vstanka: V prvi noči naj se umore vsi mohamedanci, Grki in vojaki, da bi obrnili pozornost Evrope nase, ravno tako naj se pretrgajo vse brzojavne žice. Nazadnje poroča vali, da je odšlo 15 bolgarskih častnikov črez mejo, ki bodo prevzeli vodstvo vstaških čet.

Vali solunski poroča, da so dobili železniški organi solunski pretilna pisma, na katerih sta podpisana Sarafov in Damian kot člana generalnega štaba. Pismo pravi, da se je vsled 500 letnega zatiranja sklenilo, dvigniti prapor vstankov in osvoboditev kristijanov. Podpisana prosita slednjijo železniško upravo, naj ne prevaža kristijanov, da se tako prepreči prelivanje nedolžne krvi.

Drugo poročilo porte pravi, da se je vršil v kraju Alhan (okraj Ohrida) boj med vstaši in vojaki. Padlo je 5 vstašev, med njimi učitelj Egirov, pri katerem so našli tudi šifrirane dokumente.

V okraju Uesküb je bilo v sredo požganih mnogo mlinov in hlevov. V solunskem okraju je napadla 60 mož broječa vstaška četa vas in postajo Ekšisu. Prebivalci so iz oken streljali na vojake. Prebivalci vasi Žižište so zapustili svoje domove in se zatekli v gore.

Hilmi-paša poroča, da so o polnoči med sredo in četrtkom vstaši napadli več turških vasi in jih požgali. V kraju Kruševo (okraj Monastir) so vstaške čete napadle uradno in brzojavno poslopje in ju razdrli. 50 vojakov je umorjenih.

V okraju Kruševo se je bil boj med vojaki, ki jih je vlada poslala nad napadalce, in med vstaši. Rezultat še ni znan. V tem kraju so vstaši metali bombe.

V solunskem vilajetu so se pojavile grške čete, ki se hočejo bojevati proti bolgarskim vstašem.

V Carigradu se širi govorica, da na nedeljo sv. Elije izbruhne splošna vstaja.

Turška vlada je zelo vznemirjena radi ponovivšega se intenzivnejšega vstaškega gibanja, in sicer ker je bila uverjena, da je resno vstaško gibanje brezvspešno brez izdatne podpore iz Bolgarije, a se je v zadnjih časih prepričala, da so vstaši tudi sami dovolj močni.

Bolgarski ministrski predsednik je v pogovoru z dopisnikom dunajske »Zeit« izjavil, da je Turčija sama izzvala vstajo, ker ni izpolnila niti najmanjše svoje obljube. Bolgarija ne more na vstaško gibanje v nikakem smislu vplivati.

Glavni voditelji vstaje so Damijan Grucev, Peretošev in Lozančev. Pred vsemi se odlikuje predsednik revolucionarskega štaba Damijan Grucev, bivši šolski nadzornik in učitelj. On je akademsko izobražen, srednje rasti, lepega, okroglega obraza, ki ga krasi velika plava brada. Ima lep glas. Je izboren govornik z železno logiko in železno energijo. Hladnokrvn je vodil celo iz svojega zapora v Monastiru vse vstaško gibanje. Star je šele 33 let.

Tudi Peretošev je bil šolski nadzornik, star je 37 let, visoke, suhe postave in divje narave.

Lozančev je bil svoj čas vaški učitelj, pozneje je postal fotograf; star je 33 let. Čudno je videti malega možička z vedno smehljajočim obrazom dati vojna povelja,

Dogodki v Srbiji.

Kralj Peter je imenoval srbskim poslanikom na Dunaju držav. srbskega svetnika Simića, ki je njegov svak.

Dolgoletni radikalni poslanec in bivši predsednik skupščine Pavel Vuković je predvčerajšnjim umrl v Kragujevu.

Kongres soc. demokratov v Srbiji se je vršil te dni v Nšu. Na tem kongresu se je pravzaprav konstituirala srbska soc. demokracija. Na dnevnem redu so bile med drugim točke: Citanje in debata o programu; organizacija in organ; stališče napram volitvam v občinski, okrajni in poslanski zastop.

Mej spisi umorjenega kralja Aleksandra so našli baje spise, da je Avstrija ponudila Aleksandru mesto gubernatorja Bosne in Hercegovine pod pogojem, da se srbska vojska spoji z avstrijsko. Predno se je izvršil ta načrt je bil kralj umorjen.

Kraljica Natalija bo izdala v francoščini spomenico o usodi svojega sina.

Izza slavnih dnij »kranjskih fantov«.

Včeraj je preteklo petindvajset let, kar si je naš domači pešpolk št. 17 priboril pri zavzetju trdnjave Jajce nevenljivih zaslug in se s svojo brezprimerno hrabrostjo in udanim potrpljenjem oslavlil na veke v vojni zgodovini avstrijski.

Obletnica te krasne zmage praznovala se je sicer vsako leto v ožjem vojaškem krogu našega pešpolka št. 17, a danes, po preteku 25 let zaslužijo naši vrli kranjski fantje, da se jih spominja širša javnost, saj je njih slava tudi slava naroda, iz kojega so isti čvrsti junaki.

Nočemo se spuščati v podrobno opisovanje dvanajsturnega srditega boja (ki je trajal od sedmih zjutraj do sedmih zvečer), to bode, kakor čujemo, opisala temeljito večša roka sobojevnika izza onih slavnih dnij, ali lahko povdarjamo dejstvo, da je bil v onem boju trenotek nevaren in usodopoln za celo avstrijsko armado, in kdo ve, ali bi se ne posrečilo ustašem, pognati naše čete nazaj in vreči jih preko strmih skal v jezero, ko bi ne imeli za nasprotnike baš naše fante.

A ti so vstrajali z nadčloveškim samozatajevanjem v najhujšem sovražnem ognju. In akoprav so sovražne kroglice grozno morale med njimi, mirno so stali kot skala in niti eden ni omahnil niti za korak nazaj. A ko je prišlo povelje »Naprej«, z veseljem, čeprav jim je grozila smrt v tisočerihi oblikah, so se vrgli na sovražnika. »Le po njem!« ta klic, dobro znan iz puntarskih rabuk, ta jih je navduševal in učinil prave čudaže hrabrosti.

A ne le v brezprimerni smelosti, ampak tudi v čudoviti potrpljivosti in vstrajnosti so bili naši fantje pravi vzor vsem tedanjim bojovníkom. Topničarstvo ni moglo sovražniku priti do živega, kajti preniška so bila njega stališča; na vzvišeni kraj pa ni bilo možno priti; povsod le strmo skalovje, kjer ni bilo moči priti konjem navzgor. In tedaj so nosili naši fantje na povelje divizionarja vojvode Würtemberškega težke topove z najhujšim naporom po teh strmih skalah na vrh, odkoder se je potem res usula pogubonosna železna ploha na vstaše.

Predaleč bi nas privedlo, ko bi hoteli našeti junaške čine, ki so se izvršili v tem boju. Ali to naj zadostuje, da je polk naših kranjskih fantov dobil največ odlik, zlatih in srebrnih svetinj za hrabrost. To in pa krasne postave naših fantov dalo je povod, da se je tedaj naš polk imenoval »garda avstrijske armade«.

V tem trenutku pa se tudi hvaležno spominjamo tedanjih voditeljev, ki so jih imeli naši fantje. S tisto ljubeznijo se jih spominjamo, kakor se spominja človek na lepe, krasne stvari, ki jih nima in se mu ne povrnejo nikoli več. V onih dneh se je lahko reklo: to je bil slov. polk skoz in skoz, kajti večina častnikov bili so Slovenci, na čelu jim polkovnik Miroslav P. doma iz Spod. Stajerja. In z vsem prepričanjem trdimo, da je baš ta okolnost mnogo mnogo pripomogla do uspehov našega polka. Častniki, ki so takrat zapovedovali našim fantom, razumeli so slovensko dušo, saj so bili sami del in poznali so vse njeno čustvovanje in življenje. In če je izrek resničen, da se trpljenje olajša, ako ga trpita dva, veselje in pogum pa raste, ako prešinja dve duši enakega mišljenja, v tem boju polnem najhujšega trpljenja in pomankanja, pokazala se je sijajno njega resničnost. — Ne bomo navajali posamezna imena naših ljubljenih domačih častnikov, ki so zapovedovali pred petindvajset leti našemu polku, a hvaležno se jih danes spominjamo s tisto ljubeznijo, kakor se spominja človek na nekdanje srečne dneve, ki se ne povrnejo več.

Dan zmage pri Jajcu je časten dan našega polka. V tujini, daleč od nas, med brezbriznimi, morda tudi sovražnimi ljudmi obhajali so naši kranjski fantje spomin na junaške čine svojih tovarišev. Naj jim bodo te vrste kot pozdrav iz domovine, tih, a prsrčen, slovenski pozdrav. Onim pa, ki so pred petindvajset leti oživali lavorjev venec na zastavi našega polka in ga pomladili za veke, kličemo v spomin besede visokega gospoda, vojvoda Wiljema Würtemberškega, ki jih je izrekel dne 30. oktobra 1878 l. v Ljubljani: Ni jih boljših vojakov kot so kranjski fantje.!) Večna jim čast in slava!

Književnost in umetnost.

* »Vrtoc«, lista podobamiza slovensko mladino prinaša v 7. šte. to-le vsebino: Neralov: V poletnem mraku. Pesem. Ljudmila Modičeva: Moja mladost. Pesem. Pomladni mrazovi. Povest. Taras Vaziljev: Iz raznih stanov. Kitica pesmi. Ferdinand Gregorec: Ali ga kaj poznaš? Črtica. Juraj Pangrac: Klemenovega Simna zajček. Povest. Listje in cvetje: Iz zaklada našh pregovorov. Zastavica. Šaljiva vprašanja. Listnica uredništva. — »Vrtoc«, 8. št. ima sledečo vsebino: Zadnji pozdrav — velikemu Leonu XIII. Pesem. Pomladni mrazovi. Povest. Ferd. Gregorec: Ded, kako kaže vreme? Črtica. Gradiški: V samotji. Pesem. Taras Vaziljev: Iz raznih stanov. Kitica pesmi. Juraj Pangrac: Klemenovega Simna zajček. Povest. Listje in cvetje: Vprašanja in odgovori. Odgonetka zastavice v šte. 7. Odgovor na šaljiva vprašanja št. 7. Listnica uredništva. — Kot priloga »Vrtcu« izhaja »Angelček«, katerega 7. šte. ima sledečo vsebino: Zirov: Prevzetna trava. Pesem. Izredno lepa čednost. Taras Vaziljev: Pokazilo se mu je... Črtica. Ferdinand Gregorec: Gospodsko pa kmetiško. Črtica. Taras Vaziljev: Zaradi čmrljev. Povestica. P. Angelik Hribar: Večerni zvonovi. Kompozicija. Gradiški: Ribica. Pesem. Gradiški: Tončkov zajček. Pesem. Demant. Šaljiva vprašanja. — »Angelček« 8. šte. prinaša to-le vsebino: Izgubili smo očeta. Golobček sv. očeta. Izredno lepa čednost. Taras Vaziljev: Pevaj, pevaj! Pesem. Silverster: Kraljiček. Črtica. Ferd. Gregorec: Pred novo mašo. Črtica. Tatjan: Mak ob žetvi. Pesem. Radoslav: Njegove sanje. Pesem. — č: Veslarjev Cvetko. Črtica. Mihael R.: Moj kozel. Slika. Gradiški: Kadar beli dan napoči... Pesem. P. Angelik Hribar: Sreč — oltar. Kompozicija. Gradiški: Muren. Pesem. Kratkochasnici. Rešitev demanta v 7. številki. Odgovor na šaljiva vprašanja v 7. šte. — »Vrtoc« s prilogo »Angelček« izhaja 1. dne vsakega meseca in stane s prilogo vred za celo leto 5 K 20 vin., za pol leta 2 K 60 vin. »Angelček« sam stane na leto 1 K 20 vin. Urednik obema listoma je g. prof. Anton Kržič. — Ker prinašata vsaka številka »Vrtca« in »Angelčka« toliko lepe in podužljive tvarine za mladino, ju kar najtopleje priporočamo. Dajte mladini v roke dobrega berila!

Tedenski koledar.

Nedelja, 9. avgusta: 10. pobinkoštna; Roman m.; evang.: O farizeju in cestinarju. Luk. 18. — Ponedeljek, 10. avgusta;

*) Tozadevni polkovni ukaz si lahko vsakdo ogleda v pisarni g. Miheliča na magistratu.

Lovrenc m. — Torek, 11. avgusta: Kristof m. — Sreda, 12. avgusta: Klara d. — Četrtek, 13. avgusta: Hipolit in Kasijan mm. — Petek, 14. avgusta: Evzebij sp. — Sobota, 15. avgusta: Vnebovzetje M. D. (Veliki Šmaren.) — Solnce izide 15. avgusta ob 5 uri 5 minut, zaide pa ob 7. uri 4 minut. — Musica sacra v stolni cerkvi: v nedeljo 9. avgusta: (sv. Alfonz Maria Liguori, prenešeno od 2. t. m.) velika maša ob 10 uri: Maša »O clemens, o pia, o dulcis Virgo Maria« zložil dr. Jan. Benz, graduale »Memor fui«, Ant. Foerster, po ofertoriju »Jubilata Deo« zložil Kaspar Aiblinger. Po veliki maši v zahvalo za izvolitev sv. očeta »Te Deum laudamus« zložil Jožef Gruber.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Mladi tatje. Katarina Golmajer v Ribnem je že dalje časa opazovala, da ji nekdo jemlje iz prodajalne denar in špecrijsko blago. Škode je imela okoli 400 K. Golmajer je pa prišla tudi do zaključka, da ji gospodarjevi otroci kradejo, in kakor 13letni Janez Sodja priznava, so res on ter sestrini Marija in 11letna Katra Sodja jemali iz nezaprte prodajalne. Janez Sodja je nekaj blaga tudi znosil Franciški Mužan, rojeni Sodja, v Ribnem. Sodni dvor je obsodil Janeza Sodja na tri tedne in Katarino Sodja na 8 dni posebnega zapora, Franciško Mužan ter Marijo Sodja vsako na 6 tednov ječe. — Kamen skozi zaprto okno priletel je v Trnjo dne 15. maja ter padel v sobo bajte Antona Šinka, ko se je ta mudil pri oknu. Razbile so se dve šipe. Šink je sumil Silvestra Režeka, mizarskega pomočnika iz Trnja in sicer zaradi tega, ker se je ravno tisti večer z Režekom sprl, in ga je slednji z vilami podil v njegovo stanovanje. Ker se pa to dejanje ni dalo dokazati, moralo je sodišče Režeka oprostiti. Kolo si je izposodil. 14 let stari Jožef Premk trgovski vajenec v Ljubljani, je dne 6. julija na Dunajski cesti pri izposojevalki koles Ani Gorc si izposodil kolo vredno 100 K, češ da ga potrebuje za eno uro, za kar je plačal 40 v. A Jožefa Premka ni bilo več s kolesom nazaj, temveč se je odpeljal z njim na Bied, kjer si ga je dal prebarvati, da bi ga lastnica ne spoznala; tudi zvonček in zavoro je odstranil; Premk vse sam prizna. Sodni dvor ga je na dva meseca ječe obsodil. — Siloviti krojač. Franc Kastelan, krojaški pomočnik iz Gorice se je dne 15. junija v Postojni prav pošteno napil, potem je začel razgrajati ter je pred Zapredovo gostilno krošnarja Marka Smoljo z nožem v prsa sunil in ga težko ranil. Orožnike, ki so ga aretirali, je z raznimi psovkami zmerjal. Sodni dvor ga je zaradi teške telesne poškodbe in zaradi prestopka tatvine, izvršene v Toulonu, ker si je tam prilaštil 1 hlače in 1 kos suknja, vrednega kakih 8 frankov, in ker je orožnike zmerjal ob sodil na trinajst mesecev v težko ječo. — Ker ni bil »tauglich« pri prvem naboru, jo je mislil Janez Klemencič, posestnika sin iz Sadinjevasi popibati v Ameriko; sicer on prizna, da bi se bil že ne več 1 leto, gotovo pa v dveh letih domu vrnil, kar pa se ve sodni dvor ni mogel vpoštevati ter ga je na 5 dni strogega zapora in na 10 K denarne globe obsodil.

Usmrtitev. Iz Lipskega se poroča: V četrtek zjutraj je bil usmrčen morilec Kamp-rath, ki je bil že dvakrat k smrti obsojen. Morilec je bil miren.

Defraudacije v mestni občini neapoljski. Pravda proti bivšemu poslancu Casalu in bivšemu županu Summonte, kakor tudi proti mnogim drugim osebam, ki so bile tožene zaradi poverjenosti in goljufij na škodo mestne občine neapoljske, se je končala v četrtek. Sodišče je obsodilo Casala in Summonte vsakega na 37 mesecev ječe, po 1000 lir denarne kazni in na eno leto izgube časti; bivši adjunkt Desiena, dobivši ravnatelj družbe za dnevni Krafit sta dobila po 30 mesecev ječe, dve leti izgube časti in morata plačati vsak po 1000 lir denarne kazni; Damelio je bil obsojen na 33 mesecev ječe, 450 lir denarne kazni in eno leto izgube časti; Perouse na 15 mesecev ječe, 500 lir denarne kazni in eno leto izgube časti; drugih sedem obtožencev je bilo obsojenih na 2—6 mesecev ječe, 16 obtožencev, med njimi ravnatelj tramvajske družbe, Nillert, je bilo oproščenih.

Narodno gospodarstvo. Zvišajmo junčevino. (Konec.)

V tem dejstvu tiči velika ovira, da z reje ne moremo priti naprej, kajti v takih okoliščinah se ne more nihče ogrevati za njo. Dokler se torej reja bika ne bo gospodarjem bolje izplačevala, toliko časa mora hirati in propadati in najje zakon za povzdigo reje goveje živine še tako dober.

Pri sedanjih dohodkih, ki jih daje reja bika malemu posestniku, doprinese on v resnici nekako žrtev v prid svojim bližnjim in oddaljenim sosedom, oziroma vsi svoji okolici.

Že večkrat se je zaradi tega naglašalo, da bi kazalo živinorejcem, ki se ukvarjajo z rejo bika, dajati kake nagrade. Kakor je ta misel lepa in dobra, se pa vendar ne bo nikdar uresničila, ker ni denarja za take namene. Dežela bi morala pregledovati žep posesti da bi vsako leto obdarovala vse biko-rejce. Kaj takega se pa tudi od nje zahtevati ne more, saj reja potrebnih bikov ni njena naloga, ampak ima biti živinorejcev samih.

Živinorejci morajo skrbeti, da se redijo potrebni bikovi! Oni so dolžni podpirati in lajšati to rejo, saj uživajo sami sadove take reje.

In to se da doseči, ampak v sedanjih naših razmerah najbrž le na ta način, da se dohodki biko-reje povečajo, ali z drugimi besedami rečeno, da se junčevina primerno poviša.

Če pobirajo po nekod od mrjaščevega skoka po 2 kroni, se kaj takega tudi pri biku lahko zahteva, saj je reja bika nepri-merno dražja in težavnejša. Višjo junčevino smemo danes toliko lažje zahtevati, ker se zahteva tudi od nas, da se rabijo samo li-cencirani bikovi.

Priznam, da bo za tega in onega ta junčevina previsoka, ali v obče ne bo in ne sme biti.

Učimo se na ta način po-znavati potrebo, važnost in veliko vrednost bikov, ki jo imajo za vsepešen razvoj in napredek reje, in pomagajmo po tej poti, da se bo reja bi-kov tudi malim posestnikom izplačevala.

Če se bodo povečali dohodki od reje bikov, potem se bodo tudi živinorejci z večjim veseljem poprijemali take reje in se bodo bolj trudili, rediti lepe in dobre živali. Zanimati se bodo začeli za tako rejo pa tudi živinorejci, ki se dosedaj niso z njo ukvar-jali. Pa tudi zakon sam bo prišel do večje veljave in lepših uspehov, kajti če se bo reja bikov v rokah navadnega posestnika dobro izplačevala, potem se bodo lahko za-htevali tudi lepši bikovi. Dokler pa tega ni, moramo biti skoraj zadovoljni, kar imamo.

Pridobili pa bodo na ta način tudi vsi drugi živinorejci, če prav nim bo plačevati višje pristojbine, saj se bodo dosegli z rejo zadostnih in dobrih bikov, v obče lepši uspehi, kakor prej.

Seveda se mora pa vpeljati enako visoka junčevina po-vsodiv deželi, sicer nastane konkurenca, ki bi bila na kvar vsi stvari. Ob primernem delovanju, ki je potrebno za ugodno rešitev tega vprašanja, in pa v slučaju da se težnje biko-rejcev primerno podpirajo tudi od poklica-nih oblastev, bi se gotovo v kratkem času reja bikov na bolje obrnila. S tem bi pri-dobil pa tudi zakon iz leta 1901 večjo veljavo, kakor jo ima sedaj. Glavno korist bi imela pa naša govedoreja, ki bi ne trpela takega pomanjkanja na bikih sploh, in še posebej na dobrih bikih, kakor ga trpi sedaj.

Misel je tukaj. Prevdarimo jo dobro in potem pričnimo z delom!

»Kmetovalec«.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Nesreča z avtomobilom. Nadvojvoda Friderik se je vozil v Popradu na Ogrskem z avtomobilom. Avtomobilov ropot je preplašil konja, ki sta vozila voz sena; voz se prevrne in neki slovaški kmet, ki je sedel vrh voza, zlomil si je obe nogi. Nadvojvoda je poslal po zdravnika in po tem kmeta na avtomobilu odpeljal v mesto. — Vojaški kaznjeneec ustreljen. V Aradu je hotel kaznjeneec Derzeri uti iz trdnjave; ker je kljub pozivu dalje bežal, ustrelilo je nanj 14 vojakov; večkrat prestreljen se je kaznjeneec mrtve zgrudil. Proti straži je uvedena preiskava. — Za-strupilo se je v vasi Kirt enajst laških delavcev, ker so jedli strupene gobe; sedem jih je že umrlo. — Vlaka sta trčila včeraj pri Durandju; 19 oseb je mrtvih, 30 ranjenih. — Vol na bodel je občinskega pastirja v Rudni na Ogrskem. Sedem ur je divjal vol s pastirjem na rogeh okolu, predno so mogli razjarjenega vola ustreliti. — Samomrsk smrti obsojenega. V Jičinu so porotniki obsodili na smrt posestnika Jožefa Mahačka, ki je svojo ženo vrgel skozi okno, da je na cesti obležala mrtva. Včeraj zjutraj so dobili Mahačka obešenega na oknu v zaporu. — Veliki delavski nemiri so bili v Lorientu na Francoskem. Vojski konjeniki so razga-njali z golimi sabljami množico, ki je na-skočila vojaško kazino. — Delavski nemiri na Ruskem. V Kiewu je ho-telo veliko število stavkujočih železniških delavcev onemogočiti želez. promet. Kozaki

so bili po delavcih. Več oseb je mrtvih. — Poljubila mrtvo dete. V Velbertu ob Renu je neka revna žena poljubila mrtvo dete, ki je umrlo valed nalezljive bolezni. Drugi dan je umrla tudi mati. — Zena predsednikova potepinka. V New Yorku so zaprli vdovo bivšega guate-malskega predsednika Barrion radi potepa-nja. — Gledališče, v katerem bodo predstavljali samo enodejanjke, ustanove v Parizu.

Katoliški listi o glasovanju v kon

klavu »Köln. Volksztg.« poroča, da se je glasovanje v konklavu tako le vršilo: So-boto dopoldne: Rampolla 24. Gotti 17, Sarto 5, Seraf Vanutelli 4. Oreglia, Ca-pecelatro, Di Pietro po 2 glasova. Agliardi, Ferrata, Rehelmy, Portanova, Cassetta in Segna po 1 glas. — Soboto zvečer: Rampolla 29, Gotti 16, Sarto 10, Rehelmy 3, Capcelatro 2, Serafin Vanutelli in Segna po 1 glas. — Nedeljo dopoldne: Rampolla 29, Sarto 21, Gotti 4, Oreglia, Di Pietro in Capcelatro po 1 glas. — Ne-deljo zvečer: Rampolla 30, Sarto 24, Gotti 3, Oreglia, Di Pietro po 2 glasova. Capcelatro 1 glas. — Ponedeljek dopoldne: Sarto 27, Rampolla 24, Gotti 6, Oreglia, Capcelatro. Prisco in Di Pietro po 1 glas, 1 glas »Nemini«. — Po-nedeljek zvečer: Sarto 35, Ram-polla 16, Gotti 7, Oreglia 2, Capcelatro en glas, 1 glas »Nemini«. — Torek do-poldne: Sarto 50 glasov, Rampolla 10, Gotti 2. — List pravi, da je pri zadnjem glasovanju Sarto glasoval za Gottija.

Nova vojaška puška. Inženier fran-coske mornarice, Laratte, je izumil novo puško, ki jo je predložil ministru morna-ric. Ta puška je napravljena po popol-noma novem sistemu, posebno kar se tiče zatvornice in mehanizma. Nabaše se naen-krat s 23 patronami ter sploh jednostavno uporablja. Ni pa še znano, kako težka je nova puška in kako jo bo mogoče rabiti v vojni.

Za počitnice. Nemški in francoski časopisi poročajo, da se gotovi krogi v Pa-rizu trudijo v to, da bi Parižani pošiljali med počitnicami svoje otroke na Angleško ali pa na Nemško; taisto tako, da bi Nemci pošiljali svoje otroke na Francosko ali na Angleško. V Parizu se je v ta namen usta-novila posebna internacionalna centralna komisija, da seznaniti stariše, ki hočejo svoje otroke za počitnice takorekoč zamenjati. Dosedaj se je neki oglasilo le 16 francoskih, 8 angleških in 7 nemških starišev. V zvezo stopijo le taki stariši med seboj, ki so ena-kega naziranja. Centrala se hoče najprej do dobrega prepričati o obojih stariših in o njih odnošajih, predno se otroci »zamenjajo«. Posebno priporočajo francoski listi, da bi to idejo podpirali učitelji, uradniki, trgovci, kakor tudi dobro uslužbeni delavci. Svoje otroke tujim starišem v tujini zaupati, tu je treba pač vsekakor dokaj moralnega kredita, kojega ne damo tako lahko po-polnoma tujim nam ljudem! Dasi preje mnogo korespondirajo od te in one strani, toda iz pisem ne morejo tuji stariši zajeti in določeno povzeti, kak duh vlada v oni ro-dini, koji bi za počitnice izročili svoje otroke, kar bi jim omogočil le en pogled v dru-žinsko življenje.

Falbovo prerokovanje, da bo okolu kritičnega termina 24. julija mnogo nalivov, se je uresničilo. Falbova prognoza za na-slednje dni se glasi: od 11. do 15. avgusta suho vreme. Temperatura pade pod nor-malom. Viharjev ni pričakovati. Od 16. do 21. avgusta: Vreme se spremeni. Večkrat deževje. Sem in tja so viharji.

Skrivnost učenjaka. Ni dolgo kar se je v Moskvi zastrupil pri svojih poskusih v laboratoriju učenjak, izdajatelj in urednik ondotnega znanstvenega lista dr. Filipov. Neki list je priobčil zadnje njegovo pismo, v katerem pravi Filipov, da se da po njegovem jako priprostem sistemu prenesti eksplo-di-ranje na velike daljave n. pr. iz Moskve do Carigrada. Način, kako se to vrši, je vzel seboj v grob, ker je prej umrl, predno je svetu praktično pokazal svoj izum.

Za »Ljudski sklad«

so darovali sledeči p. n. gospodje: dr. Ivan Susteršič 20 K. Jožef Pogačnik 20 K. A. F. 5 K. Ivan Mihelič 5 K. Janez Müller 2 K. Matej Pintar 2 K. Matija Sak 2 K. Gašpar Vilman 2 K. Jožef Zelink 2 K.

Telefonska in brzojavna poročila.

Novi papež Pij X.

Rim, 8. avgusta. Slavnost sloves-nega kronanja svetega očeta se bo pri-čela jutri ob pol 9. uri dopoldne. Po

blagoslovu, katerega bo podelil sv. oče, bo slavnost zaključena.

Rim, 8. avgusta. Neemožene sestre sv. očeta bodo stanovale v Rimu. Pij X. jim je najel malo stanovanje nasproti palači Cormonija. Baje bo starejša sestra tudi v papeževi kuhinji.

Köln, 8. avgusta. Napram po-skusom utajiti veto Avstroogrskke pri konklavu, pravi poročevalec »Köl-nische Volkszeitung«, da je izvedel od zanesljive osebe, da je veto proti Rampolli Avstrija izvršila in sicer ne telegrafično, pač pa je imel dotično pismo seboj kardinal Puszyna.

Karlovec, 8. avgusta. Tu so bile demonstracije proti vo-jajski godbi, kerna pro-mena dne koncertu ni ho-tela igrati slovanskih skla d b. Občinstvo je piskalo, zviž-galo in vpilo »Abzug godba!« Polkov-nik je takoj zapovedal godbi, naj pre-neha s koncertom in naj odide.

Dunaj, 8. avgusta. Koncem sep-tembra pride ruski car na Dunaj. Gotovo je, da se bo angleški kralj mudil pri avstrijskem cesarju več dni. Tudi španski kralj baje pride na Dunaj.

Budimpešta, 8. avgusta. Vest, da je demisija Khuen Hedervaryja od ce-sarja že sprejeta, se ne potrjuje. Khuen Hedervary se je danes pripeljal nazaj v Budimpešto, nakar je bila takoj seja ministerskega sveta. Čuje se, da je ministerstvo zopet sklenilo demi-sijonirati. Definitivna rešitev demisije se še ne izvrši z ozirom na prihod rumunskega in angleškega kralja ter nemškega in ruskega cesarja na Dunaj.

Budimpešta, 8. avgusta. Dne 18. t. m. pride sem 1000 Poljakov pod vodstvom lvovskega pevskega društva »Sokol«, ki priredi na korist galskih in ogrskih poplavljenecv dobrodelen koncert.

Zagreb, 8. avgusta. V združenji opoziciji je razpor. Frank noče odloč-nega boja proti Mažarom. V seji izvrševalnega odbora je bilo jako burno. Seja je bila brezuspešna.

Zagreb, 8. avgusta. Tu se čuje, da je cesar sprejel demisijo Khuen He-dervaryjevo in da bo njegov naslednik finančni minister Lukacs, ki je že po-zvan na Dunaj.

Išl, 8. avg. Grof Khuen je sprejel tu dopisnika »Pester Lloyd«, kateremu je dejal, da se bodo pri njegovi drugi avdijenci pri cesarju zgodili važni dogodki. Ako bo ostal ministerski predsednik, državnega zbora v ex lex položaju ne razpusti. Tako, kot sedaj, pa vendar ne gre naprej.

Sofija, 8. avgusta. Listi naznanjajo povratek kneza Ferdinanda v Bolgarijo.

Sofija, 8. avgusta. Vesti Turčije, da se izvršujejo reforme, so neresnične. Glavni voditelji mesarjenja kristijanov niso prijeti. Mustafa Ljutama in Nika Miftarja je sultan izpustil, češ, da sta potrebna pri oskrbovanju armade z ži-vežem. To oskrbovanje preskrbujeta z ropanjem. Turške roparske tolpe v Ma-kedoniji časih oblasti aretirajo, a jih oborožene izpuste.

Carigrad, 8. avgusta. Podadmiral Bendjit Paša in contre admiral Abi Paša cesarske ladije sta aretirana, ker jih dolže, da sta izmaknila iz arsenala dva topova in jih s posebno ladijo prepe-ljala v Jemen.

„SLOVENEČ“

se prodaja

doslej v naslednjih ljubljanskih tobakarnah:

- Blaž N., Dunajska cesta 12.
- Brus Maks, Pred škofijo 12.
- Dolenc Helena, Južni kolodvor.
- Kališ Alojzij, Jurčičev trg 2.
- Sušnik Josipina, Rimska cesta 24.
- Tonič Ivan, Florijanske ulice 1.
- Vrhovec Ivan, Sv. Petra cesta 53.

Angeljnovo milo Marzeljsko (belo) milo

z znamko

449 104-38

sta najbolj koristni
štedilni mili
za hišno rabo.
Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Pavel Seemann
izdelovatelj mila
in čebelno-voščenih sveč
v Ljubljani.

Trgovina z manufakturnim blagom pri slov. apostolih

sv. Cirilu in Metodu

v Ljubljani, Lingarjeve ulice št. 1, nasproti loteriji
se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi v *najcenejše nakupovanje*
najrazličnejšega

manufakturnega blaga

kakor: *štifa, hlačevine, volnenega blaga, kambrika, cefira, batista, posebno pa belega blaga, šifona, gradla itd. itd.*

Radi opustitve drobnega blaga prodaja se naslednje blago pod lastno ceno, kakor ženske srajce, moške šterkane in trikot-srajce, bluze, spodnja krila, predpasniki, moderci, dežniki, pasovi, namizni prti, garniture, brisalke, servijete, nogavice, moške in ženske, manšete, ovratniki, kravate itd.

Zavedni Slovenci! Upoštevajte in držite se gesla: Svoji k svojim! ter podpirajte slovensko trgovino!

970 4-3

Circus Victor

Latermanov drevored.

V nedeljo, 9. avgusta 1903

dve veliki slavnostni predstavi

popoldne ob 4. uri ob znižanih cenah
zvečer ob 8. uri izredna predstava.

Mej drugim:

Novo!

Novo!

Burski čin

na neosedlanem konju

izvaja

Mr. Melville.

Novo!

Novo!

Rudeča hiša

ali roparji ob polnoči.

Velika komična pantomina

izvaja jo 30 oseb.

1013 5

Za obilen obisk prosi spoštovanjem

ravnateljstvo.

Gosp. pekovskim mojstrom!

Uljudno opozarjam na ječmenov izvleček z imenom

„Maltosen“,

kateri je najboljši pridevek k drožem, da testo veliko lepše izhaja, bolje naraste in lepo rumeni. Tako se že pri kurjavi toliko prihrani, kolikor maltosen stane. Svojo dobroto pokaže maltosen zlasti pri mehkem testu in hladni vpeljavi. Ker tovarnar za maltosen nima za Kranjsko potovalca, imam ga jaz vedno v zalogi in ga pošiljam vsak dan po pošttem povzetju po 5 kg, po 90 h kg brez poštne. Maltosen je obliki moke in se ne pokvari, ako leži; zatosi ga lahko vsak večjo množino naroči. Na domu stane 1 kg 90 h, 5 kg skupaj pa po 84 h kg.

Priporočam tudi lastne iznajdbe

pečna vrata,

katera so tako pripravna pri delu in zelo trpežna. Pri rabi mojih vrat ni treba pri popravljanju peči nikoli zida podirati, s čemur se prihrani veliko dela in zidarskega materiala. Ta vrata jako dobro ohranijo par. Posebno dobro služijo ob pečenju potic.

Gospodom pekovskim mojstrom priporočam tudi najboljšo

opeko za pečni flak,

katera je trpežna in zelo lepo peče. Pri velikih pekarijah jamčim za njo dve leti, pri malih pa štiri leta z enkratnim obrnilom. Ne ubije se nobena, samo nekoliko se obrabi. Komad (30 cm², 5 cm debela) stane jedno krono. V zalogi ima to opeko Vidic in Co. v Ljubljani, a tudi jaz sprejemam naročila na njo. Zarad nenavadne njene trpežnosti je ta opeka, čeravno nekoliko višje v ceni vendar ceneja kakor vsaka druga navadna.

Vsa naročila točno izvršujem. — Z odličnim spoštovanjem se Vam priporoča vaš sodrug

IVAN ŽAGAR, v Ljubljani, Dunajska cesta 7.

466 9

Slavnemu občinstvu si usojam naznaniti, da se

preselim

z dnem 5. avgustom t. l. iz dosedanje gostilne na **Rimski cesti št. 24**

v svojo lastno hišo, priljubljeno gostilno

Alojzija Zajca, Rimska cesta 4.

Ob tej priliki se najsrčneje zahvaljujem vsem častitim mojim gostom in in cenjenim odjemalcem, posebno pa še mojim stalnim blagim gostom ter jih uljudno prosim še za nadaljni obisk, ozir. odjemanje in se splošno priporočam slavnemu občinstvu za blagohotno naklonjenost, ker se bodem po celej zmožnosti potrudil v moji popolnoma na novo opremljeni restavraciji z najboljšo postrežbo poslužiti, kakor z najboljšim pristnim vinom razne vrste, izbornim pivom, gorkim in mrzlim jedilom po najnižji ceni. Na razpolago bodem imel več pripravnih sob za klube, društvene seje itd., v zabavo vse dovoljene igre kakor tudi **prijeten senčnat vrt.**

Z vsem spoštovanjem

Josip Koman,
restavrater.

1016 3-3

Najboljša in najsigurnejša

prilika za štedenje!

Preje: Gradišče št. 1,

Stanje vlog 31. dec. 1902:
čez 9 milijonov kron.

Denarni promet v letu 1902:
čez 32 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od
8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4 ¹/₂ %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v l. 1902: 32,596.882 K 65 h.
HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštne-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1903.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška, knezoškofijski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — **Josip Jaro,** veleposestnik v Medvodah. — **Dr. Andrej Karlin,** stolni kanonik v Ljubljani. — **Karol Kauschegg,** veleposestnik v Ljubljani. — **Matija Kolar,** župnik pri D. M. v Polju. — **Ivan Kregar,** načelnik okr. boln. blag. v Ljubljani. — **Frančišek Leskovic,** zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — **Karol Pollak,** tovarnar in posest. v Ljubljani. — **Gregor Slibar,** župnik na Rudniku. — **Dr. Aleš Ušeničnik,** profesor bogoslovja v Ljubljani.

„ANDROPOGON“

(Iznajditelj **P. Herrmann**, Zgornja Poljskava)
je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoča **sredstvo za rast las**, katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta z nenavadnimi uspehi izkušena in zagamčeno neškodljiva tekočina, ki **zabranila izpadanje las in odstrani prahaje**. Značilno je, da se pri prevlini rabi 23 čez 4 do 5 tednov opaz. močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrasli lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno brado. Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice **3 krone**. Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani
pri gospodu 274 (b3)

Vaso Petričič-u.

V zalogi imajo tudi gg. **E. Mahr** in **U. pl. Trnkóczy**, **Anton Kanc** v Ljubljani, **A. Rant** v Kranji, in lekarna „Pri angelju“ v Novem mestu.

Preprodajalec popust.

Naznanilo!

V zvezi z izborna zmožno tvrdko sem v položaju

dobre in po ceni

prodajati konfekcijsko blago za gospode in gospe. 1005 3-3

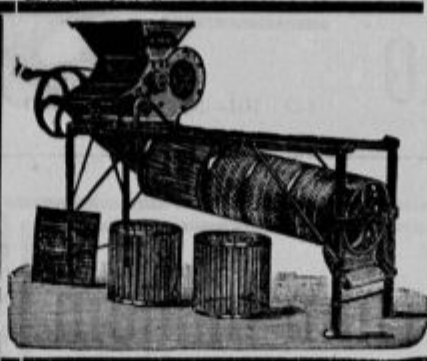
Vabim torej p. n. občinstvo k obilnemu nakupu

O. Bernatovič.

Najboljše mlatilnice,

gepeljne, trijerje, čistilnice (pajkeljne), slamo-reznice, mline, preše za sadje, fine kose, srpe.

amerikanske ***

kosilne stroje

damo tudi na poskušnjo,

in sploh vse potrebščine za

poljedelstvo

kakor tudi

možnarje za streljati

v veliki izbiri po nizki ceni

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga strojev
Ljubljana, Dunajska cesta šte. 16.
Slovenski ceniki brezplačno.

Nad 200 strojev v zalogi.

965 3-4

Nič več telesnega zaprtja, ako se živa

Zaloga: Dunaj, XVIII., Ladenburggasse 46.
Prospekt brezplačno. — Pošiljatev za poskušnjo:
12 kosov franko 3 K po povzetju. 72 52-26

Huss-ova pogača.

**Novo otvorenje obrtovanje
v stavb. in umetnem ključavničarstvu.**

S tem vljudno naznanjam, slavnemu občinstvu, da otvorim 10. avg. 1903
v **Hilšerjevi ulici št. 12 v Ljubljani**
povsem na novo urejeno

ključavničarsko delavnico

kjer bom izvrševal vsa v to stroko spadajoča dela vestno in solidno ter po zmernih cenah. Rabil bom le dober material. Izvežban sem v tem obrtu popolnoma praktično in vsestransko. — Proseč zaupanja spoštovanega občinstva, priporočam se najbolje za mnogoštevilna naročila z odličnim spoštovanjem

Josip Rebolj
stavbeni in umetni ključavničar
v Ljubljani, Hilšerjeve ulice št. 12.

1030 1-1

Med. dr. **Jos. Traub-a** želodčni prašek

Gastricin

zdravniško poskušen in potrjen.

Na tisoče ljudi se mora zaradi raznih bolezni v želodcu in črevah držati stroge zmernosti v jedi in pijači, kar jim greni življenje. Kdor rabi dr. Jos. Trauba želodčni prašek **Gastricin**, njemu taka dijeta kmalu postane brezpotrebna. Bolniki, kateri se želé utrditi po obilnejši rabi hrane, to po Gastricinu popolnoma dosežejo. Gastricin takoj pokaže učinek pri zgagi, pehanju, napenjanju, pri bolečinah v želodcu, pri krčih, bljuvanju, glavobolu usled prebavljanja; ako se pa rabi dalje časa, odstranja tudi zastarane bolezni v želodcu in črevah, kakor nobeno drugo sredstvo. — **Gastricin** ni čistilo, a vendar vrejuje telesno potrebo. Več povedó prospekti. — Gg. zdravnikom pošiljamo poskušnje.

V Ljubljani je napredaj pri **M. Mardetschlager-ja** lekarni pri orlu in drugje.

Glavna zaloga je v lekarni Saluator v Požunu.

Na debelo po medicinskih drogerijah.

Velika škatla 3 K, mala škatla 2 K, franko 20 in rekomand. 45 h več,

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,
v **Knezovi hiši,**

obrestuje hranilne vloge po

110 95-73

4½ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon šte. 57.

Pri Črnem orlu.

P. T.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem z današnjim dnem prevzel „Vospernikovo“ restavracijo v Gosposki ulici št. 3, katero bom nadalje vodil pod imenom

Restavracija Pri črnem orlu.

Točil bom izborna Steinfeldsko marčno pivo iz pivovarne bratov Reinighaus v Gradcu, dalje pristen čiček iz Gadove peči, Ljutomerčana, Refoško, Rizling i. t. d.

Postregel bom nadalje slavnemu občinstvu z izborna in ceno kuhinjo.

K mnogobrojnemu obisku vabita najuljudneje

Ana in Stefan Miholič.

Pri Črnem orlu.

Naznanilo.

Podpisani si usojam s' av. občinstvu vljudno javiti, da sem s **1. avgustom**

odstopil

svojo krojaško obrt

na **Bregu št. 14**

gosp. **Alojziju Barle-tu**

ter ga tudi v naprej vsem svojim dosedanjim cenjenim naročnikom najtopleje priporočam.

1019 3-2

Fran Šturm.

Naznanilo.

Podpisani si usojam s' av. občinstvu vljudno javiti, da sem s **1. avgustom**

prevzel

od gosp. **Frana Šturma**, krojaškega mojstra dolgotrajno, dobroznano in idočo

krojaško obrt

v **Ljubljani, na Bregu št. 14,**

ter se tudi v naprej vsem dosedanjim cenjenim naročnikom najtopleje priporočam.

Alojzij Barle,

civilni in vojaški krojač, izvežban in izprašan na c. kr. tehnološkem muzeju na Dunaju.

Naročajte **izborno ljubljansko delniško pivo**

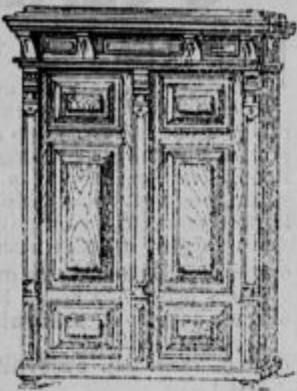
706 104-23

iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Sodne ulice 4.

Prva kranjska mizarska zadruga

42 30

v Šent Vidu nad Ljubljano

se priporoča sl. občinstvu v naročitev raznovrstne *temne in likane sobne oprave iz suhega lesa*, solidno izdelane, po lastnih in predloženih vzorcih.

Velika zaloga raznovrstne izdelane *oprave za salone, spalne in jedilne sobe* je na izbero cenjenim naročnikom v lastnem skladišču tik kolodvora v Vižmarjih. — V prav obilno naročitev se priporoča

Jos. Arhar, načelnik.

Dr. Franjo Stor

uljudno naznanja, da je preselil svojo

odvetniško pisarno

v Sodnijske ulice števil. 4, v novo hišo št.

Ālojzija Vodnika, I. nadstropje.

408 3-3

Pivovarna Ivan Japl, Gradec.

Otvoritev

glavne zaloge za Kranjsko v Ljubljani,

Hafnerjeva restavracija sv. Petra cesta 47.

Vsaki dan sveže, dobro vlečano marčno in izborno dvojno marčno pivo v sodcih in — pasterizirano — v steklenicah.

P. n. privatnim odjemalcem piva v steklenicah dostavlja se tudi le d brezplačno na dom.

Zaloga piva Japl
v Ljubljani.

1015 2-2

Otvoritev mokarije. Podpisani vljudno naznanjam sl. občinstvu, da otvorim v sredo 5. t. m. mokarijo v prostorih, kjer je imel prej trgovino z moko g. Alojzij Zorman, v Florijanskih ulicah št. 7. Zatrjujem, da se bom vestno trudil svojim mnogočislanim odjemalcem popolnoma ustrezati. Najodličnejšim spoštovanjem

995 3-3

Josip Lončar, mokarija „pri Pepetu“.

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priproste in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi bandera in baldahine ter izvršuje vsako vrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudi rado-voljno prevzame.

948 26-26

Prva kranjska z vodno silo in turbino

969 2

delujoča

tovarna stolov
tvrdke Fr. Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko,

priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imejiteljem in predstojnikom zavodov in šol, krčmarjem in kavarnarjem, ravnateljstvom uradov, gg. brivcem itd. itd. natančno in trpežno izvršene

stole, naslonjače, fôtelje, vrtné stole, gugalnike itd.

po kar najbolj nizki ceni. Blago je iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni boji imitirano.

Največja zaloga stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trsja.

Na željo pošlje tvrdka **najnovejše obširne cenike z nad 80 slikami**, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastonj in franko.

Naročevalcem na debelo dovoli se znaten popust.

Na poslano tvrdko **F. M. Netschek**, katere imejitelj je g. **Filip Kassowitz**, odgovarjam, da imam jaz zoper to tvrdko nasprotno zahtevke, da se pa še ni izvršil obračun.

Ob enem pa javljam cenjenemu občinstvu, da sem vže stopil v ZVEZO Z

veliko tvrdko

tako, da mi bo mogoče

dobro blago po znatno nižjih cenah prodajati.

Oroslav Bernatovič, Ljubljana.

Mestni trg št. 5, Resljeva cesta št. 1.

982

G. PICCOLI

lekarnar v Ljubljani

dvorni dobavitelj Nj. Svetosti papeža

priloga naslednje izdelke svojega kemično farmacevtskega laboratorija, ki se izgotavljajo kot sicer vsi drugi medikamenti z največjo skrbnostjo in snaznostjo.

Piccolijeva želodčna tinktura krepi želodec, vzbuja veselje do jedi, pospešuje prebavo in odprte ter je posebno učinkovita pri zaprtju. 1 steklenica 20 vin.

Piccolijeva železnata vino se uporablja pri malokrvnih, nervoznih in slabotnih osebah z najboljšim vspehom. Poliliterka steklenica 2 K.

Piccolijevi sirupi iz malin ali famarinde dajo z vodo pomešani izvrstno in zdravo pijačo. Kilogramska steklenica, pasteurizovana K 1.30.

Zunanja naročila po pošti nem povzetju. 708 (50-23)

P. n. odjemalci si lahko ogledajo

naš znameniti laboratorij

Najboljša pitna voda

pri epidemijski nevarnosti, v podobnih slučajih že večkrat preskušena, od zdravniških (X.) avtoritet priznana, je 23 38

MATTON
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

Ta voda je popolnoma prost organskih snovi in daje posebno v krajih s sumljivo vodo iz vodnjakov in vodovodov najugodnejšo pijačo.

Izvirna. Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi varih Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v Ljubljani

492 9-5

Ilustr. ceniki na razpolago.

Anton Belec
v St. Vidu nad Ljubljano

izdeluje in priporoča cerkvene svetilnice ali stalnice iz kosilarja, ali medenine in iz topaka, obhajilne svetilnice pušice z zvončki, štedilna železna ognjišča; prevrta kritje streh in zvonikov.

Nove suhe gobe,

kakor tudi deželne pridelke, kupi

Anton Kolenc

v Celju,

Priporoča tudi slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo vsakovrstnega specerijskega blaga na debelo in drobno. 914 10-9

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 18

se priporoča pred. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov.

Domača umetalna steklarija Avg. Agnola v Ljubljani, Dunajska cesta 9, poleg „Figovca“

se priporoča prečast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izdelovanje cerkvenih oken in vrat, vdelanih s katedralnim steklom ali s svincom obrobjenim belim ali barvenim steklom,

s steklom z umetno slikarijo

strokovnjaško dobro, z jamčeno in trpežno izvršeno v lastni delavnici, od najpreprostejšega do najčistejšega

Št. 50/Z.

Spričalo,

s katerim podpisani potrjuje, da je velečislana **tvrdka za stavbeno in umetno steklarstvo AVUGUST AGNOLA** v Ljubljani, v polnem in lepem soglasju z gotoko arhitekturo, izvršila prav pohvalno steklarska dela v novi župni in dekanjski cerkvi v Šmartnem pri Litiji.

Okenj 32, v raznovrstnih gotških oblikah, slikanih umetno na steklo v okusnih okrasnih strogo po gotških pravilih, v barvah nežno-svitlih in ne vpljočih — svedoči jasno, da smo vdobili Slovenci v gosp. Avg. Agnola tudi v tej stroki spretnega, domačega umetnika, kateremu z mirno vestjo zapuščamo slična dela.

V prepričanju po ostalih ofertah za to delo, se vestno zatrjuje, da so cene gosp. Avg. Agnola prav zmerne. Priporoča se kar najtopleje vsem, posebno pa onim cerkvenim predstojnikom, kateri razpolagajo sicer z malimi sredstvi, pa bi oskrbeli radi svojim cerkvam kaj lepega.

Župni urad v Šmartnem pri Litiji
dne 9. februvarija 1901.

Ivan Lavrenčič,
župnik in dekan.

Okrvirja tudi slike in podobe, prenavlja in popravlja stare predmete.

Prevzema tudi vsa stavbinska steklarska dela ter priporoča svojo izborna zalogo vsakovrstnega steklarskega blaga.

927 52-3

Jako važno za vsakega kolesarja.

Predno se kateri nameni kupiti kolo, naj ne pozabi si ogledati ali vsaj naročiti cenik pravih

Puch koles
katerih zastopništvo ima gospod
FRANC ČUDEN
v Ljubljani.

Isti priporoča posebno kolo s prostim tekom z zavoro v zadnjem kolesu, (Freilauf mit Hinterradbremse.)

Za vsako Puch kolo se jamči dve leti.

V zalogi nahajajo se še razni modeli različnih tovarn od gl. 75— dalje.

Ceniki zastoj in poštnine prosto. 550 16

Jako važno za vsakega kolesarja.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno **blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.**

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in poštено po najnižji ceni bandera in vse drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih trdk, družtev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjam se priporoča 780 52-9

Ana Hofbauer,
Imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfve ulice 4.

Ustanovljeno l. 1832.

Priznано najboljše

oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

176 25

Električni obrat

Ilustrovani ceniki se dobé brezplačno.

Prodaja na debelo!

Prodaja na drobno!

Univ. med.

dr. JOSIP TIČAR

dosluzeni sekundarij dež. bolnice

vijudno naznanja,

da se je naselil kot okrožni zdravnik 923 3-3

v Kranjski Gori.

Kranjska gora, 14. julija 1903.

OGLAS!

NEW-YORK in LONDON

nista priznala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati vso svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

gld. 6'60 in sicer:

- 6 komadov najčistejših namiznih nožev s pristno angleško klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz anega komada.
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedlinih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavnihih žlic;
- 1 kom. amar. pat. srebrna zajemalnica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašič za podklado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfin. sipalnice za sladkor.
- 42 komadov skupaj samo gld. 6'60.

Vseh teh 42 predmetov je poprejš stalo gld. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni gld. 6'60. Američansko pat. srebro je znano, je skozi in skozi bela kovina, ki obdrži bojo srebra 24 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da leta inserat ne temelji na nikakršni slepariji, zavezujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdor ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

svatbeno in priložnostno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v 380 2

A. HIRSCHBERG-a

eksportni hiši američanskega pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandtstr. 19 S. L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Cistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izveček iz pohvalnih pisem.

Bil sem s pošiljateljvijo krasne garniture jako zadovoljen. Ljubljana.

Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku.

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

St. Pavel pri Preboldu.

Kamil Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

Tovarna pečij in raznih prstenih izdelkov

Alojzij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska

cesta, Veliki stradon št. 9

priporoča slav. občinstvu in pred.

duhovščini svojo veliko zalogo

barvanih prstenih

pečij in štedilnih ognjišč

kot: rujavih, zelenih, belih, modrih, sivih, rumenih itd., kar najbolj trpežnih in po modernih modelih izdelanih. Cene nizke. 36 52-32

Lastni izdelek.

Ceniki franko in brezplačno.

F.M. Schmitt

Ljubljana,

Pred Škofljo šte. 2,

priporoča pred. duhovščini svojo bogato zalogo vsakovrstnih podobio za bero in druge priložnosti, kakor tudi svetinje, križev in rožnih vencev po najnižjih cenah. 922 3-2